

Taxa postala
platite in numerar
No. 224.716-929

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 10 dollár
Egy hónapra 1 dollár

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság politikai napilapja
Cikkeink utánnyomását a forrás megjelölésével engedjük meg
Kéziratokat nem küldünk vissza megőrzésükre nem vállalkozunk

A bukovinai antisze- mita kormánybiztos

Jorga miniszterelnök szeretné tudni, hogy mi van tulajdonképpen Bukovinában? Dicséretreméltó kíváncsiság. A miniszterelnöknek valóban tudnia kell, hogy mi történik az országnak valamennyi sarkában. Hogyan élnek, miből élnek, hogyan éreznek és gondolkoznak a falvak és városok lakói? Egy némely miniszterelnöknek éppen az volt a legnagyobb hibája, hogy keveset, vagy semmit sem törődött azzal, hogy mi történik a csatolt területeken. A Jorga-féle „új ritmus” szakít ezzel a tradícióval. Őt érdekli az is, ami Bukovinában történik.

És mit tesz egy miniszterelnök, ha tudni akarja, hogy mi történik egyik, vagy másik országrészben? Elküld egy bizottságot, amely végigjárja a szóbanforgó területet és alapos jelentésben informálja a kormányt mindenről, amit hallott és látott. Jorga Miklós is bizottságot küldött Bukovinába. A bizottság vezetője pedig nem más, mint Nichifor Robu, a cuzista képviselő, aki még az antiszemita parlamenterek között is fenyegetések számát s aki eddig három cselekedetével szerzett magának hírt és nevet a parlamentben. Az egyik, hogy saját két kezével megverte Patras canu egy napos kommunista képviselőt, a másik, hogy Blumenfeld-Scrutator, az Adeverul kitérő tellu publicistáját, ugyancsak sajátkezűleg ki akarta dobni a parlament épületéből s a harmadik, hogy beszédet akart tartani a kamat-törvény vitájához. Azért csak akart, mert miközben a pódiumon volt, kiderült, hogy nem tudja sem azt, hogy mi az a kamat, sem azt, hogy mi az a törvény. Némi antiszemita dadogás után sietve le is vonult a tribünről.

Ennyi híres cselekedet bőségesen elég volt ahhoz, hogy a nagy verekedő hírében álló Nichifor Robu egyszerűen Jorga bukovinai szakértőjévé nője ki magát. Robu tehát kormánypenzén Bukovinába utazott, ahol eddig saját, vagy elvtársai pénzén tevékenykedett. Most azután küldeni fogja Bukovinából a jelentéseket. Jelenthetné például a kormánynak, hogy a történelmi nevezetességű vizsnici zsinagóga teljes berendezését vandál kezek elpusztították, a frigyládát feltörték, a tóratekeresét megszenteltetették és az imakönyveket darabokra szaggatták, de vajjon mit fog minderről jelenteni a kormány új bukovinai inspektora Jorga miniszterelnöknek?

Nem fogunk csodálkozni azon, ha Robu úgyis, mint cuzista képviselő s úgy is, mint bukovinai vizsgálóbiztos, megállapítja majd, hogy még „ismeretlen tettesek” sem jártak a vizsnici zsinagógában. A padok saját maguktól törtek össze és a tóratekeres és az imakönyvek pedig önmaguktól szakadtak szét. Vagy, hogy a jelentés még érdekesebb legyen, az antiszemita kormánybiztos esetleg azt is megállapítja, hogy maguk a zsidók pusztítottak el mindent a vizsnici templomban, hogy így kompromittálják a cuzistákat.

Csak nem ezért küldte Jorga miniszterelnök éppen Robut bukovinai körútra? Hiszen, ha az igazat akarná jelenteni a cuzista képviselő, akkor meg is kellene mondja, hogy a vizsnici templom összerombolása logikus folytatása annak a tevékenységnek, amit ő és elvtársai éveken keresztül végeztek Bukovinában. Ha pedig a miniszterelnök

Vălcovici megkapja a kereskedelemügyi tárcát mert a közlekedésügyivel nem bír

Cuzisták és vasgárdisták küzde- nek egymás ellen Manoilescu mandátumáért

A kormány igéri, hogy Madgearut fogja támogatni, de valószínű, hogy a cuzista jelölt mellé áll

Kicszerűlik a prefektusok ötven százalékát

Bucuresti-Bukarest, július 20. (Az Uj Kelet tudósítójától). A politikai életben teljes a szélcsend. A pártvezérek megkezdtek nyári szabadságukat s azóta a kormány zavartalan nyugalomban pihenheti ki a nyári parlamenti ciklus fáradalmait. Különösebb izgalmat csak a piatra-neamtimegyei időszaki választások kérdése okoz. Manoilescu lemondásával a piatra megyei mandátum megürösödött és ennek betöltése érdekében természetesen nyomban Manoilescu bankormányzói kinevezése után megindultak a legszélesebb kombinációk. A nemzeti parasztpárt kapott az alkalmon s Madgearut jelölte, hogy a pártvezér titkárát, Madgearut, aki a választási törvény és az Argetoianu féle választási metódusok poshadtságai miatt kimaradt a parlamentből, mandátumhoz juttassa. Madgearunak a jelölése azonban nem ment simán. A nemzeti parasztpárt megyei szervezete ugyanis a megyei szervezet elnökét szerette volna a parlamentben látni és hosszas diplomáciai tárgyalások után sikerült a központ akaratának érvényt szerezni és Madgearu jelöltetését a megyei szervezettel is aprobáltatni.

A kormány nem állít jelöltet a pótválasztáson

Ez azonban még nem oldotta meg Madgearu megválasztásának a kérdését is. A kormány ugyanis Bibescu herceget, a nemzetközi relációkban is híres román repülőt akarta a maga részéről jelölni tekintettel arra, hogy Bibescu herceget indiai repülőkalandja óta, amikor is gépe egy saskeselyűvel vívott hősi harc után lezuhant, országszerte nagy népszerűség övezi, megválasztása valószínűnek is látszott. Hogyan, hogyan nem a kormány az utolsó pillanatban elállott nemesak Bibescu herceg jelölésétől, de attól is, hogy Neamt megyében egyáltalában jelöltet állítson s állítólag arra szánta volna rá magát, hogy titokban Madgearut fogja támogatni és mandátumhoz segíteni.

Cuzisták és vasgárdisták egymás ellen

Madgearunak ezek szerint már csak

két ellenjelölttel kell megküzdenie, a piatra-neamti választáson: a vasgárdisták és a cuzisták jelöltjeit, mert a két antiszemita frakció — csodák-csodája — egymás ellen fog harcolni Manoilescu örökségéért és a dolog természeténél fogva egymást kell majd tullicitálják a szélsőséges agitációval, hogy választási sikert könyvelhessenek el. A két antiszemita jelölés tényénél mindenestre gyanusnak és meggondolkoztatónak látszik a kormány beígért passzivitása és Madgearunak ígért titkos támogatása. Jorga miniszterelnök az utóbbi időben olyan kellemes kapcsolatot tart fenn Cuzával és általában a cuzista képviselőkkel, ami valószínűvé teszi, hogy a kormány passzivitása nem Madgearut fogja segíteni, hanem a cuzista jelölteknek a hóna alá fog nyulni a vasgárdistákkal szemben. Nem lehetetlen tehát,

hogy a piatra-neamti választások még meglepetést hoznak és a parlament továbbra is nélkülözni lesz kénytelen Madgearut.

Meghosszabbították egy hónappal a parlamenti szünetet

Hir szerint a kormány elhatározta, hogy a parlamenti szünetet, amelynek október 15-én véget kellett volna érnie, november 15-ig meghosszabbítja. Erre a meghosszabbításra költségvetési okok kényszerítik a kormányt, hogy megtakarítsa a parlamenterek napidijait. Valószínűbb azonban, hogy a kormány nyugalmi szempontból óhajtja a hosszas szünetet, hogy ez alatt ideje legyen bizonyos kormányzási aktusok elvégzésére. Így elsősorban ki fogják cserélni a prefektusok ötven százalékát, mert Argetoianu belügyminiszter elhatározott szándéka, hogy a közigazgatáshoz értő és politikamentes elemeket állítsan a megyék élére.

Vălcovici és Vasilescu-Carpea tárcát cserélnek

Tegnap óta erősen tartja magát az a hír, hogy Vălcovici közlekedésügyi miniszter lemondott a tárcájáról és lemondásával újra felborította a kormány egyensúlyi helyzetét. Vălcovici, amint megírtuk — civil minőségében került összeközébe egy a vasut, mint a posta vezér igazgatóival, akik mind a ketten tábornokok. A két vezérigazgató-tábornok a vasut, illetőleg a posta autonómiájára támaszkodva, a szó szoros értelmében semmibe sem vette a közlekedésügyi miniszter intencióit és rendelkezéseit és a Vălcovici által kibocsátott iratokat végre hajtás helyett a papirkosárba süllyesztette. A közlekedésügyi miniszter, aki ambiciózus és fiatal munkaerő, meguntta ezt a szituációt és kijelentette, hogy nem hajlandó többé forma szerinti miniszter maradni. Jorga miniszterelnök szellemes formulát talált ki a válság megoldására. Tekintettel arra, hogy Vasilescu-Carpen, akit Manoilescu utódjává nevezte ki ipar- és kereskedelemügyi miniszterre, még nem vette át a tárcáját, Jorga úgy döntött, hogy a két miniszter cseréljen tár-

cát: legyen Vălcovici az ipar- és kereskedelemügyi miniszter, ahol kiélhetheti munkavágyát, Vasilescu-Carpennek pedig jó lesz a két vezérigazgatóval súlyosított közlekedésügyi tárca is.

A kormány ugyan a leghatározottabb formában cáfolja ennek a konfliktusnak a híret, a délutáni bukaresti lapok azonban ennek ellenére is fenntartják értesítéseiket, sőt arról is tudnak, hogy a külügyminiszteri tárca is gazdák cserél, mert Ghica hamarosan kinevezik párizsi követé, míg Dinu Cesianu jelenlegi párizsi követből udvari miniszter lesz.

Ha azt akarja,
hogy az UJ KELET,
az erdélyi zsidóság
egyetlen organuma,
zavartalanul telje-
sítse kötelességét
ÍZESSE
pontosan előfizetését!

nem az igazságra kíváncsi, hanem arra, hogy mit fog majd mondani Nichifor Robu Bukovináról, akkor kár volt államköltségen ezt a körutazást megrendezni. Megmondtuk volna, akár mi is előre mindazt, amit Robu a jelentésében utólag meg fog írni. Hogy minden bajért Bukovinában kizárólag a zsidók felelősek. A zsidók a felelősek azért, hogy a liberális, meg egyéb román bankok uzsorakamatokat szednek a parasztoktól, hogy a buza ára lement a világi piacon, az építkezési anyag pedig

drága, az adó nagy, a napszám kicsi, egyszerűen a parasztok súlyos gondokkal gyöttrődnek és mindezekért a gondokért, bajokért és szenvedésekért egyedül és kizárólagosan a bukovinai zsidók viselik a felelősséget. Meg fogjuk tudni, hogy mindent a zsidók provokálnak, az antiszemitizmust is s hogy brutalitások egyáltalában nincsenek, csak a zsidók szokták néha önmagukat véresre verni, hogy ezzel is bosszantsák a cuzistákat. . . .
Mindezt meg fogjuk tudni és — 6

milyen öröm — mindezt a saját pénzünkért. Mert Nichifor Robu képviselő ur ezt a kéjtudást, amelynek az eredményét ime előre közöljük, államköltségen fogja megtenni. Államköltségen, vagyis a mi pénzünkért. A nagyon keveses adófillérekéből. Szabad-e még egyetlen zokszót is ejteni? A kormány ennyi mindent ad nekünk a pénzünkért, és ráadásul még a rendőrség hasztalanul fogja keresni a vizsnici templomrombolás ismeretlen tetteseit.

igoletto. 23: Tán-
telőadás. 20.55: A
a előadása.
olni zeneszerzők. —
eny.
bolin és gitáregylet
ni: Lodolette című
ása.
verseny. 17.45: Sza-
népies hangverseny.
lius 20.
mofón. 13.50: Gram-
20: Grammofón. —
21: Beethoven mi-
lamrendőrség zene-
főhangv. 16: Elő-
17.30: Magyar da-
ista problémák, elő-
fabi énekhangverse-
előadás. 20: Farkas
a. 21.15: A magyar
mekarának hangver-
enyletével. Ezután
zenekara.
enekar a Hohewatre
fónikus hangverseny
Vigjátékelőadás. —
agyar vigjáték. zene
dűszólv. 22.20: Gram-
Értesítések
lásos zsidó házban, a
kaphatnak kitérő ek-
leányok. Iskolai fel-
mellett végezhetik
is. Cim a kiadóban.
Corso Bazarban
tra ingyen. Gyermekkos-
i kezdve
gimnáziumban, vagy
ni óhajto zsidó leány
szigoruan kóser ek-
vállalna. Cim a ki-
fiatalember, ki só-
ágban tartózkodott
adna. Kezdőknek és
és gyors módszer
s elmenne jobb ház-
2-28.
tebevarrás, montiro-
rás, kézi- és géphím-
legszebben és leg-
e kézimunka szalonj-
fifehéznemű varrás-
n. Házhoz is megv-
f ut 7.
ott modern lakás, ke-
dősobával azonnali
tr. Paris (Pap u.) 30
lakás azonnalra kiad-
zött Eötvös u. 10.
az, világos, nagy sz-
osszu u. 19. Házma-
אור
אין ספר תורה וארבע
די יעניגן דער איינע מיר
דער גניבה האט מיר
אללע יעמאר דאס
דער ברייט דען בעזאהלט
דער
n Antes, jud. Som-
Olpret
vetítésére vállalkoz-
a, jud. Salaj.
ürgösen eladó: far-
shabutor, jégszekrény
gtekinthető: Egyet-
néhétéves izr. mag-
„Lehetőleg özveg-
se Cluj, cimre.

Péchi Simon zsidói között Bözödujfaluban

I. csinalni úgy is, hogy az autobuszból Marosvásárhelyre utazik. Vagy a városra ül és a szentgyörgyi utcánál áll meg. Itt kiszáll és valami alkalmatossággal, vagy a saját két lábával bejut Bözödujfaluba.

Bözödujfaluba ugyanis az a stáció, ahol meg lehet találni szombatosokat. Nem adventista szombattartókat, hanem utódait ama székelveknél, akik a tizenhatodik század végén megindított bibliai vallásmozgalomban csatlakoztak Eössi András uram, a bátor udvarhelyszéki főnemes hívó szavára és a Bibliát zsidó módra tartották. Szombatokon és ünnepnapokon úgy szüneteltek munkájukban, ahogy az előírva vagyon az ó-testamentumban. Aztán a misztikus élet és tüneményes képességű kancellár, Péchy Simon imakönyvei és Biblia-beosztása nyomán rendezték be hitéletüket. Titokban, mert a katolikus egyház és a reformátusok egyaránt féltek ettől a „zsidózástól”, amely könnyen elboríthatná az országot. Még Erdélyben sem voltak zsidók és már óvakodtak a vallástörténelemnek és a mozgalom, amely egy időben mint termékeny zápor vonult el Székelyföld fölött, aztán erősebb vallás-hatalmi parancsra megszűnt és kicsiny hívő-közsegeket hagyott, ma már csak egy tábor: Bözödujfalun 26—27 zsidó család.

Hozzánk rándultam ki e hét vasárnapján, kérem, engedjék meg, hogy a kiránduló természetimádataból is adjak itt bőbeszédűség nélkül, vázlatosan valamit.

Vásárhelyről első község Bözödujfaluba a magyarajku Jedd. Jelentéktelen helység, semmi karaktere. Minden sajátossága, hogy a tornácokra és az ablakba nem cserépen teszik ki a tizes-piros muskátlit, hanem használatból kiment pléh és email edényekbe. Nincs galambducos kapu, nincs különös paraszt-viselet, polgárian öltözködnek, polgárian, kicsit nyeglén beszélnek, a város közelsége és affektáltsága megérződik rajtuk.

Lauren román falu, ez már karakterisztikusabb. A házak oszloposan kiképezve, a férfiak és asszonyok ruháin látszik a szinbőség és a harmonia szeretete. Nyárádszereda következik aztán, a változatos, szép vidék terményeinek vásári központja. Most a piac is gyönyörű, mint az előbbi években. Híresek szűkszavuságukról a szeredaiak. Nem dicsérik a portékájukat, nem nagyon hiteleznek. „hoci-nesze” az életük. Még a címtáblaikon is spórolnak a szavakkal. A kocsmákon egy név — Szalai, vagy Mocsarszy, vagy Kohn, vagy Farkas — és egy nagy kancsó. Mindenki tudja, mit jelent. A kerégyártó neve mellett kerék, kéményseprő mellett virgács. A szabóé mellett egy olló. Első pillanatra azt hittem, szerkesztő lakik a házban. Erős zsidó hitközség, vagy hatvan család él Szeredán. A község most válni készül. Az elnök és alnök összekülömbözése következtében. Az új község „szefárd” akar lenni. „Olyan vallásosak maguk? kérdem”. „Egyáltalában nem. Vannak akik szombaton is nyitva tartanak. De azt valljuk, ha az ortodox község hívei nem ortodoxak, akkor a szefárdoknak sem kötelességük az a nagy-nagy vallásosság”. Egyelőre azonban meleg van és nagy pénztelenség. Kicsit fölfüggesztik a veszekedést.

Andrásfalva. Valamikor Péchy Simon szombatosainak faluja volt, azóta elszakadt onnan. Szép számban élnek itt adventisták, akik péntek este és szombaton tartanak nyilvános istentiszteletet és sertéshúst nem esznek, egyebekben keresztények, az új testamentum hívei. Rigmány a következő falu. Dolgos, jómodu paraszti nép lakja. Kitűnő fejős és tenyész állatai messze környéken híresek. Termelőszövetkezetének vaját Kolozsváron, sőt Bukaresten is szívesen használják. Vadas hegyoldalain nő a jófajta fehér küküllőmentibor, elragadóan romantikus a vidéke és bőtermésű.

„Széles, új hidra robot a gép, kellemes, csöndesen ünneplő, melálgató nagyközönségbe jövőnk. Erdőszentgyörgy.

Ebben a városkában lakik a „gerek”

rabbija. Kemény kötésű, ötven év körüli tudós, a messze földön egyszerűségéről, bölcsességéről híres Joszoszchor Beer Kohn fia.

A bözödujfalusiakról érdeklődöm nála. — Ha hozzájuk utazik, ugyanis sok mindent megtud tőlük — feleli.

A gérek nyíltan 1867-ben tértek át a zsidó hitre. Bözödujfaluba és a többi falvak gerjeit az erdőszentgyörgyi rabbinátushoz csatolták, de akkor még nem élt ott Joszoszchor Beer Kohn. Ennek elődje Mose Stein, a „Beer Mose” című könyv szerzője volt a „gerek” első papja. Ő szerezte az első funkcionáriust, aki őket és gyermekeiket tanította és zsidó életformákra nevelte.

— Ugy tudom, hogy megboldogult édesapja irodalmi munkássága mellett is sokat törődött, hogy megtartsa a géreket a zsidóság számára. Valóságos legenda-kör támadt emiatt is az emléke körül.

A főrabbi legyint a kezével és mosolygott.

— Nehéz a legendákat nyilvántartani, még nehezebb a legendákat megakadályozni. Apám — áldás emlékére — a leg egyszerűbb ember volt, annál is több „onov” — alázatos. Végredelelileg intézkedett, hogy senki halottas beszédében ne említse, hogy „caddik”, vagy „chászid” volt. Mindössze annyit volt szabad megemlíteni, hogy a talmudot „al hadaf” szövege és értelme szerint olvasta, hogy igyekezett tetszetősen előadni a zsidó tanokat (limud jofé v’noe) és mindig is azon volt, hogy mindenben megközelítse az igazságot. Nem engedte, hogy a temetőben „ohelt”, a rebek nyugvóhelye fölé szokások házikót építsenek. Nem engedte, hogy többet írjanak a sirkőre, mint ezt a szöveget: „Itt nyugszik az itteni beszédin fje, Joszaszchor Beer, Beer Jákov. Tanult és tanított”. Még csak a születés helyét, évét és az elhalálozás napját lett volna szabad odairnunk. A hívők követelésére azonban mégis felállították az ohelt és én a magam kezdeményezésére a sirkőre rávéstem néhány szót arról, hogy mennyi ideig ült a rabbinátusi székekben. És mi történt? Amit most mondok, az nem legenda. Az „ohelt” — jó természetű épült kicsiny ház — apám halála után két évre összeomlott és az általam hozzáírt sirkőszöveget az eső az olvashatatlanságig lemosta, míg a szöveg többi része épen maradt.

Valóban — mint azt később megtudtam — az erdőszentgyörgyi híres rebek sokat törődött a gérekkel és azon igyekezett, hogy házasság útján szivódjanak fel a zsidóságba. Ez az igyekezete azonban nem tudta megakadályozni azt, hogy egy részük mégis visszatért vagy a reformátusok közé, vagy unitárius lett.

Nyolc-tíz kilométernyire már látható az udvarhelymegyei Bözödujfaluba. Az „Akasztóhegy” és „Csillaghegy” völgyében fekszik. A nagy hőség alább hagyott, az udvarhelyi kicsi község közepén mélyen és szélesen fut a Küsmöd patakja, rakoncátlan víz, sok bajt okozott a multban. Házakat, embereket, jószágot sodort el megdagadt árja. A közelében mutatják a ház maradványait, ahol 1867 előtt Péchy Simon székely hívei titokban tanulták a Bibliát és gyakorolták a zsidó szertartásokat. A jó gérek megóvták jó ideig a falut, de jött az árvíz 1893-ban, levitte a falukat, most már törmelék van belőle, amikkel már senki nem törődik.

A kocsmáros zsidó — „fajzsidó”: Ábrahám Hermann. Nagy darab kővér ember, mellény helyett „leibcidáklit” hord, a felesége parókat. Ezt meg kell említeni, mert a székely-zsidók asszonyai lenyírják ugyan a kontyukat, de a tarkójukra nem

teszik a vendég-hajat. Rövidre nyírják (Eton-frizuránál is rövidebbre) és gondosan lefödik. Ábrahám Hermann megmutatja, merre kell menni, hogy az ember megtalálja a „gerek” templomát és község-házát.

— Közben majd előkeritem a gabbét, Kovács József nyugalmazott csendőrmestert. Értelmes, jeles ember, öröme lesz a beszédéből.

A „kahal” háza szemben áll a templommal. Igénytelen fehér ház, a kapuja székely kapu fölrással. Mindössze ennyi:

1889. Az évszám két-két számjegyét azonban „mogen dovid” választja el. Magasan az eresz alatt természetből emléklap: „EMELTE DR. BECK MÓR BUKARESTI FŐRABBI ÉS DR. BANÓCZI JÓZSEF M. ZS. SZ. SZERKESZTŐ LELKES BUZDÍTÁSÁRA, A MAGYAR ÉS KÜLFÖLD NE-MESEB ÉRZÉSŰ IZRAELITA KÖZÖNSÉGE 1889-BEN”.

Mialatt lejegyzem a szöveget, megjött Kovács József nyugalmazott csendőrmester ur, a gérek gabbéja, Szabó Imre.

Vérbosszutól tartanak Zogu albán király merénylőjének bécsi tárgyalásán

Az államügyész javasolta, hogy a bünper fő tárgyalását a tiroli Ried esküdtbírósa előtt tartsák meg

Bécs, július 20. A bécsi lapok jelentése szerint az államügyész azt a kívánságát terjesztette az illetékes igazságszolgálatok elé, hogy Zogu albán király merénylőjének bűnügyét ne a bécsi esküdtbírósa előtt, hanem a tiroli Ried városban tartsák meg. Az indoklás szerint az ügyész azt értesült, hogy Aziz Dzsamja vádlott ellen az albánok vérbosszu merényletet készülnek elkövetni a tárgyalás alatt benn a tárgyalóteremben. Az államügyésznek az a véleménye, hogy a külföldiek ellenőrzése egy olyan kis helységben, mint Ried, sokkal könnyebben megy, mint az osztrák fővárosban.

Ezzel kapcsolatban a bécsi Arbeiter Zeitung megállapítja, hogy az államügyész célja igen átlátszóak. Dr. Schwartz ügyész ki akarja kerülni a bécsi esküdtszéket, amelyről azt hiszi, hogy nem hagyja magát annyira befolyásolni az albán király iránti rokonszenv által, mint a kis vidéki város esküdtjei. Az Abend című lap a maga ré-

szeről helyesli, hogy az államügyész, aki a bécsi esküdtszék előtt a Percsec elleni állítólagos merénylőt vádlottainak bünpere alkalmával kudarcot vallott, nem akarja ismét kitenni magát a bécsi esküdttek ítélkezésének. Azt is el akarja dr. Schwartz ügyész felsőbb figyelmeltetésre kerülni, hogy az esküdttek érdeklődjenek a merénylet olyan motívumai iránt is, amelyek az olasz fasizmussal rokonszenvező albán királyt kellemetlen megvilágításban tűntethetné fel. Csodálkozik a lap azon, hogy az ügyésznek igen rossz a véleménye a bécsi rendőrségről, mert attól tart, hogy ez nem lesz képes, hogy a tárgyaláson a rendet fenntartsa és a vádlott személyi biztonságát garantálja.

Sokan vannak, akik az ügyészi indítványból pártkérdezt szeretnének csinálni, ám az ügyész javaslata fölött még nem történt döntés. A tárgyalást előreláthatólag szeptember elején tartják meg.

Képek a prágai sakkolimpiáról

Vidmár Jugoszláv mesternek nem izlik a prágai koszt izgalmas játszma a litván Mikenas és Vidmár között

Prága, július 20. A Novák-vendéglő szuterénjében, ahol a világ legjobb sakkozói küzdenek az elsőségért, egyáltalában nem mutatja azt az eleven, mozgalmas képet, amelyet a nagy nemzetközi versenyekkel kapcsolatban képzeletünkben alkotunk. Beszélni csak halkan, suttogva lehet s az emberek lábujjhegyen járnak, hogy a versenyzőket ne zavarják.

A játékosok két kettős körben ülnek s szemeket mereven az előttük levő sakkasztalra függesztik. Egy pillantásra sem emelik fel tekintetüket, csak a bábokat nézik. Időnként, hosszú szünetek után egyik vagy másik felemeli karját, hogy megtegye a húzást és a következő pillanatban lenyomja az ellenőrző óra gombját. A lépést nyomban feljegyzik s az ellenfél ezután még mélyebben a sakkasztalra föl hajol és még merevebben szemléli a bábokat.

A legtöbben annál az asztalnál állnak, ahol Aljechin játszik. A nap szenzációját Vidmár partija alkotja Mikenas ellen. Nagy csoport állja körül az asztalt s hangtalanul és mozdulatlanul órákhozott figyelik a játékot. Együtt gondolkoznak a két küzdő féllel valamilyen — ez meglátszik összeráncolt homlokukon. Vidmár fejét a kezére támasztja s egyik cigarettát a másik után dobja el. Ellenfele, a fiatal litván

combjait simogatja, miközben teste ritmikusan mozog előre és hátra. Időnként összeütögeti térdeit és a haja szintje a fejére ragad rá az izzadságtól. Az arca azonban nyugodt.

A játék csak lassan halad előre. A nézők azonban kitartanak, sőt számuk egyre szaporodik és kíváncsian lesik a két küzdőfél kézmozdulatait. Végül Mikenas döntő húzást tesz s ennek nyomán egyszerre megszűnik az izgalom Vidmár újabb cigarettára gyújt rá. Mikenas pedig mindkét kezét az asztalra teszi, de térdei továbbra is összevérdnek. Ami aztán következik, már csak utócsatározás. Végül is Vidmár szó nélkül felkel és a szomszédasztalhoz megy. Itt aztán alkalmunk van a jugoszláv mesterrel beszélni.

A beszélgetésből kitudunk, hogy Vidmár mester az elvesztett játszma miatt még csak beletörődik valahogyan, de keserűen panaszolja, hogy a prágai kosztot nem képes megemészteni. Az olimpiás eddigi lefolyásából még nem lehet következtetéseket levonni. Minden programterületen történt és szenzáció nem igen adódott. Meglepetésszerűen jönnek találja az angolok játékát ezzel szemben a csehszlovákoktól többet várt. Azután a jövő hónapban megtartandó bledi sakkversenyéről beszél s elmondja, hogy a világ legjobb játékosait sikerült rábírnia, hogy eljőjenek Bledbe. Aljechin, Niemzovic, Maróczy Bogoljubov, Spielmann, Tartakover Sultan khan és Floh s mások is megígérték jövetelüket. Elsőrangú verseny lesz — fejezi be Vidmár dr.

STANIOL GYÁRI RAKTÁRI
Lepage Cluj. — Kérje mintát, árlapot!

Megmenekül

egy kinos operációtól, ha

HAEDENSAT

használna, amely az ARANYERNEK egyetlen biztos ellenszere. Nem reklám, nem ámitás, egyetlen próba meggyőzi Önt erről. Több ezer elismerő levél. Kapható minden gyógyszerárban. Romániai vezérképvislet: ROYAL drogéria M. Rózsa Rt. Cluj.

Női, férfi ruhákat igen olcsón fest tisztít

CZINK, Cluj

**Megkeze-
teri ko**

**Hivatalos
bevezetői
és Lava**

Párizs, július 20. (jától). A fészül párizsi tárgyalás nyertek. Bár a hangoztatják, hogy podást létrehozni francia államférfia münikék tartózkod következtetni, hogy mi labilis alapon londoni nemzetköz cianak még kemér az ellentéteket át most már remélni semlegesebb ésta moszférában fogják lámákat, ami ugy a államférfiak maga folyással lesz.

A párizsi néme ról kiadott kommu a találkozó Brün fejette a francia régebben tartott rá tatott elvet, hogy

az európai válság sának lehetőségét Németországnak létrejött

Meg kell teremten békés szomszédsga tanácskozásai arra tetni, hogy a két ná sára komoly remén államférfiak elismer rendkívül súlyos vá nyos garanciák me met helyzet megoldá tervet támogatásba

Ma délelőtt 10 ó német miniszterek konferenciára.

Brüning Lavalla ugyanabba a kocsiá lyaudvaron nagy tö Francia- és Németon

A francia miniszte nak London felé Piétri is.

Brüning az elutaz viselőinek tett nyil köszönetét a francia zet iránt kedves és sukert. Örömmel tö Brüning —, hogy tel cserét folytathattun férfiakkal s minden rá, hogy a közvetlen sal lesz az együttmű

Cartius német kül cia-német tárgyalás jelentette, hogy a p az elmúlt hónap szellemében folytak jelentenek a megegye

Párizsi diplomácia német tárgyalások e optimisztikus inform tónak.

London, július 20. érkezett az angol fő Downing-Streetre ha molt Macdonldnak cia és a nemzetközi zások eredményeiről tanácskozása éjjel fé A angol politikai a vélemény, hogy a jó előkészítői voltak cianak és az európa működés elősegítésén A Daily Telegraph donban megkezdődő

BERE
VILÁGNIRU
MINDENUT
DE L

Megkezdődött a londoni miniszteri konferencia, amelyen Németország sorsa eldőlt

Hivatalos nyilatkozat szerint a párizsi tárgyalások jó bevezetői voltak a londoni konferenciának. Brüning és Laval egy szalonkocsiban utaztak Londonba

Párizs, július 20. (Az Új Kelet tudósítójától). A feszült érdeklődéssel kísért párizsi tárgyalások tegnap befejezést nyertek. Bár a hivatalos kommunikék hangzatosabbak, hogy sikerült elvi megállapodást létrehozni a tárgyaló német és francia államférfiak között, mégis a kommunikék tartózkodó hangjából arra lehet következtetni, hogy ez a megegyezés vajmi labilis alapon áll és a ma kezdődő londoni nemzetközi miniszteri konferenciának még kemény munkája lesz, hogy az ellentéteket áthidalja. Mindenesetre most már remélni lehet, hogy Londonban semlegesebb és talán barátságosabb atmoszférában fogják megtárgyalni a problémákat, ami úgy a francia, mint a német államférfiak magatartására jótékony befolyással lesz.

Egy óvatos kommuniké

A párizsi német-francia tárgyalásokról kiadott kommuniké megállapítja, hogy a találkozó Brüning személyesen is kifejtette a francia miniszterek előtt még régebben tartott rádióbeszédében hangoztatott elvet, hogy

az európai válság gyökeres megoldásának lehetőségét Franciaország és Németországnak együttműködésének létrejöttében látja.

Meg kell teremteni tehát a két nemzet békés szomszédságát. A lefolyt két nap tanácskozásai arra engednek következtetni, hogy a két nép együttműködésére komoly reményesség van. A francia államférfiak elismerik, hogy Németország rendkívül súlyos válsággal küzd és bizonyos garanciák mellett hajlandók a német helyzet megoldására hivatott bármely tervet támogatásban részesíteni.

Elutazás Londonba

Ma délelőtt 10 órakor a francia és a német miniszterek elutaztak a londoni konferenciára.

Brüning Lavallal együtt érkezett s ugyanabba a kocsiba szállottak be. A pályaudvaron nagy tömeg éltette a békét, Francia- és Németországot.

A francia miniszterek közül utban vannak London felé Briand, Flandin és Piétri is.

Brüning az elutazás előtt a sajtó képviselőinek tett nyilatkozatában kifejezte köszönetét a francia kormány és a nemzet iránt kedves és szívélyes fogadtatásukért. Örömmel töltött el — mondotta Brüning —, hogy teljes nyíltsággal eszme cserét folytathattunk a francia kormányférfiakkal s minden reményünk meg van rá, hogy a közvetlen érintkezés jó hatással lesz az együttműködés kifejlődésére.

Chequers szellemében

Curtius német külügyminiszter a francia-német tárgyalások befejezése után kijelentette, hogy a párizsi megbeszélések az elmúlt hónap chequersi eszmecseré szellemében folytak le és komoly lépést jelentenek a megegyezés felé.

Párizsi diplomáciai körökben a francia-német tárgyalások eredményeiről szintén optimisztikus információkat adtak a sajtónak.

London, július 20. Henderson visszakereszt az angol fővárosba s azonnal a Downing-Streetre hajtatott, ahol beszámolt Macdonaldnak a párizsi német-francia és a nemzetközi miniszteri tanácskozás eredményeiről. A két államférfi tanácskozása éjjel félegykor ért véget.

Az angol politikai körökben általános a vélemény, hogy a párizsi tárgyalások jó előkészítői voltak a londoni konferenciának és az európai nemzetközi együttműködés elősegítésének.

A Daily Telegraph szerint a ma Londonban megkezdődő miniszteri konferen-

cia főtárgyai: a Hoover-javaslatok összhangba hozása a Young-terv intézkedéseivel, a Németországnak nyújtandó kölcsön kibocsátásának megtárgyalása kapcsolatban azokkal az erkölcsi, technikai, gazdasági és pénzügyi garanciákkal, amelyek a kölcsönkibocsátás biztosításához szükségesek és végül a válsággal küzdő közép európai államoknak a moratórium évében adandó kölcsön ügye. A lap közli, hogy francia kezdeményezésre a londoni konferencia plenáris tárgyalásairól kizárták a Young-terv revíziójának kérdését és az általános lezserelés problémájának megvitatását, de a delegátusok magánmegbeszélések formájában kétségtelenül módját ejtik a kérdések feletti eszmecserének is.

Párizsban az éjszaka folyamán elvi megegyezés jött létre a tárgyaló német és francia minisztere között.

Anglia és Amerika a francia obstrukció ellen

London, július 20. A lapok információi szerint az amerikai és angol államférfiak el vannak szánva, hogy egy nem valószínű francia obstrukció esetén is megoldást keresnek a németországi gazdasági válság ügyében. Allitól az a terv merült fel, hogy az angol jegybankon keresztül adják az ötszázmilliót s ezzel

Halsmann Fülöp védői rátaláltak a rigai fogorvos igazi gyilkosára

Büntető felfeljelentést tettek Schneider János munkás ellen

Bécs, július 20. Röviddel ezelőtt híre járt annak, hogy Halsmann Fülöp védői új anyagot szereztek be, amely a Halsmann-perben újabb fordulatot jelent. Az új bizonyító anyag főleg Schneider János munkás alibiének felülvizsgálására vonatkozik, akit bűnrészség gyanúja alatt 1930 februárjában letartóztattak. Schneider február 24-én írásbeli vallomást tett, de vallomását később visszavonta, miután a bíróság adatait hamisnak jelentette ki és Schneidert hamis tanúzás miatt négy hónapi fogházra ítélték. Dr. Pressler védő bécsi képviselője dr. Ernst Ruzicka a Halsmann-ügy új fordulatáról most a következőket jelentette ki: Hals-

mann Fülöp védelme lelkiismeretesen felülvizsgálta anyag alapján azon meggyőződést érlelte, hogy Schneider János írásbeli vallomásában tett adatok lényegében helyesek és Schneider joggal áll Halsmann Miksa meggyilkolásának gyanúja alatt. A nehéz feladat az volt, hogy Schneider alibijét revidéálják felül. — Vallomásának visszavonásakor Schneider azt állította, hogy a gyilkosság napján a Weisenburg kaszárnában tartózkodott. A védelem kívánságára gróf Coudenhove Calergi Henry Torres ismert párizsi ügyvédet és Pierre Benárd szerkesztőt figyelmessé tette a Halsmann perre és fölkérte őket, hogy a titokzatos bűnügy földéítésére

működjenek közre.

Pierre Benárd Innsbruckba utazott és a gyilkosság helyén maga is munkálatakat folytatott s Henry Geurnt képviselő, az emberi jogok francia ligájának elnöke által sikerült a francia belügyminisztérium támogatását megnyerni. Az újabb vizsgálatok meghozták a kedvező eredményt: Schneider János alibijét megcáfolták. Dr. Pessler védő ma új büntető felfeljelentést tett Schneider János ellen, az innsbrucki büntető bíróságnál. A büntetőfelfeljelentés husz gépelt oldalra terjed ki és részletesen taglalja az új bizonyító anyagot. Halsmann Fülöp jelenleg Nizzában tartózkodik.

Nem kaphatnak többé államérvényes diplomát Franciaországban a romániai zsidó diákok

A francia közoktatásügyi minisztérium magáévá tette Balhazard dékán numerusz klauzuszos álláspontját

Párizs, július 20. Tudvalevő, hogy a párizsi egyetemen a romániai diákok még a háború előtt szerzett jogok révén speciális elbánásban részesültek. A franciaországi egyetemeken ugyanis, ép-ugy, mint a legtöbb nyugati egyetem, a külföldi diákoknak olyan diplomát adnak, amely nem érvényes Franciaország területén. E rendelkezés alól már két év tized óta hívtelt képeznek a romániai diákok, akik éppugy, mint francia kollégáik, ugynevezett állami diplomát kaptak, amely érvényes volt Franciaország területére is.

Ugy látszik azonban, hogy ez a különleges kedvezmény, amely évente igen sok Párizsban végzett román állampolgárnak tette lehetővé Franciaországban való végleges letelepedését, csak a román nemzetiségű nem romániai diákoknak szólt. Amióta ugyanis a romániai zsidó diákok érthető okokból nagyobb számban lepték el a franciaországi egyetemeket, francia részről egyre erőteljesebben jutott kifejezésre az a szándék, hogy a román orvostanhallgatóknak nyújtott kedvezményt revízió alá vegyék. Ez az akció — mint annakidején

hazárd orvoskari dékán álláspontját és megirtuk — először Balhazard párizsi dékánnak a román közoktatásügyi minisztériumhoz intézett levelében nyert kifejezést, amelyből kitűnt, hogy a párizsi egyetemen a numerusz klauzusz egy fajtáját akarja életbe léptetni a romániai orvostanhallgatókkal szemben. Minthogy numerusz klauzusról volt szó, mi sem természetesebb, mint az, hogy a megszorító intézkedés elsősorban a zsidó diákokra vonatkozik.

A francia közoktatásügyi minisztérium most azután magáévá tette Balt-

egyetlen tollvonással eltörülte a romániai orvostanhallgatóknak járó kedvezményt. E rendelkezés életbeléptetése után — amely alól csak az utolsó szigorlataik előtt álló orvosokkal tesznek kivételt — évről-évre jelentéktelen számú romániai orvostanhallgató egy speciális bizottság előtt letett vizsga alapján kap államérvényes diplomát. A romániai zsidó diákok az előzmények után joggal tarthatnak attól, hogy zsidó diákok nem fognak a kiváltságosok közé kerülni.

Mihai trónörökös a medgyesi aviatikai intézet növendéke lesz

Bucuresti-Bukarest, július 20. Károly király levelet intézett Stefanescu Amza tábornok hadügyminiszterhez, akivel közli, hogy fiát, Mihai vajdát a medgyesi katonai aeronautikai intézetbe akarja felvételni és kéri, tegye meg a zintézkedéseket ennek az óhajának keresztülvitelére.

Mihai vajda, aki eddig a bukaresti De-laul Spirei liceum tanulója volt, ezek szerint a medgyesi aviatikai iskola növendéke lesz és az év folyamán több ízben néhány hétig hallgatni is fogja az előadásokat.

A modern nő segítőtársa — LYSOFORM

MUNKÁBAN-szórakozásban-az élet minden vonatkozásában a nők a férfiak mellet foglalnak helyet. Ez az új élet, új szabadság, okvetlenül szükségessé teszi, hogy a nő, aki mindenkor meg akarja állni helyét, egészséges és minden zavartól mentes legyen.

Specialisták megerősítik, hogy a legtöbb nő bajnak a jó fertőtlenítőszer használatával elejét lehet venni. Lysoform a nők ezreinek segít, hogy egészségesek és munkaképesek maradjanak. Biztos fertőtlenítőszer, megöl minden csirát és egyidejűleg igen hatékony szagtalanító.

Ha Lysoformot vásárol, ügyeljen a lepecsételt sötétzöld üvegre. Lysoform kímélve nem kapható.

Lysoform

megakadályozzák az esetleg elfogadhatatlan francia feltételeknek a németekre történő rékényszerítését.

Az amerikai államtitkárok ragaszkodnak ahhoz, hogy a hatalmas jegybankjai először rövidlejáratu kölcsönképpen folyósítsák az 500 millió dollárt Németországnak s később lehet szó ennek hosszu-

lejáratuvá átalakításáról.

London, július 20. A Reuter távirati iroda jelenti Washingtonból, hogy Stimson amerikai államtitkár bizakodó jelentést küldött a párizsi helyzetről Hoover elnöknek s azt a reményét közölte, hogy sikerülni fog Németország pénzügyi nehézségeit megoldani.

ét számszámját azon- lasztja el. Magasan öből emléklap: MÓR BUKARESTI NÓCZI JÓZSEF M. 6 LELKES BUZDI- ES KÜLFÖLD NE- AELITA KÖZÖN-

a szöveget, megjött almazott csendör- rabbéja. Szabó Imre.

án király lán

lását a tiroli eg

gy az államügyész, ek előtt a Percsec ényletterv vádlot- almával kudarcot mét kitenni magát ezésének. Azt is el ügyész felsőbb fi- ni, hogy az esküd- merénylet olyan amelyek az olasz envező albán ki- gvilágításban tün- zozik a lap azon, en rossz a vélemé- gről, mert attól képes, hogy a tár antarsa és a vád- gát garantálja. az ügyészi indit- zeretének csinál- javaslata fölött és. A tárgyalást mber elején tart-

blászról

gai koszt r között

miközben teste re és hátra. Időn- és a haja szín- z izzadságtól. Az n halad előre. A anak, sőt számuk kíváncsian lesik zduzlatait. Végül tesz s ennek nyo szünik az izgalom ettára gyujt rá. t kezét az asztal- rábbra is összeve- következik, már égül is Vidmár szomszédasztalhoz munk van a jugo- ni. itünik, hogy Vid- szített játszmába valahogyan, de hogy a prágai megemészteni. Az yásából még nem et levonni. Min- történt és szenzá- t. Meglepetéssze- z angolok játékát szlovákoktól többet hónapban megtar- enyéről beszél s el- g legjobb játéko- g, hogy eljőjenek emzovic, Maróczy ann, Tartakover s mások is meg Elsőrangú verseny már dr.

GYÁRI RAKTÁ

Cluj. — Kérje mintát, árlapot!

, Cluj

Nahum Szokolov lett a Jewish Agency elnöke

Sulyos konfliktus a Jewish Agency cionista és nemcionista szárnya között

Ujabb vihar volt a cionista kongresszus utolsó napján. Megalakult a cionista Actions Commité. A revizionisták kilépéssel fenyegetik a Cionista Világszervezetet. Jabotinskyt szabadságolták decemberig, amikor a revizionista világkonferencia dönteni fog

Weizmann ünneplése és bucsuja a Jewish Agency Councilján

Bázel, július 20. (Az Uj Kelet tudósítójától). Csak most kezdenek kibontakozni teljességükben azok a nagy események, amelyek a 17. cionista kongresszuson zajlottak le. Általában megállapítható, hogy leginkább a politikai kérdések provokáltak éles összetűzéseket és ellentéteket, míg a közvetlenül Palesztinát érintő kolonizációs kérdésekben a galuth delegátusai, kivéve a revizionistákat, többnyire a Jisuv delegátusainak kívánságait tették magukévá és az az egy határozat is, amellyel a munkáspártok, tehát a Jisuv delegátusainak többsége szembe helyezkedett, utólagos módosítást szenvedett. Ennek meg van a maga lélektani magyarázata, mert a delegátusok többsége átértékelte, hogy a Jisuvot érintő kérdéseknél, elsősorban a Jisuv delegátusainak óhajai a mérvadók és azok néha megelőzik a politikai, vagy pártszempontokat is.

Weizmann az új Actions Commitéban

Az Exekutívé megválasztása után dr. Halpern, a permanens bizottság referensének előterjesztésére megválasztotta a kongresszus a Cionista Világszervezet új Actions Commitéjének tagjait. Virilis alapon az A. C. tagjai: Dr. Chaim Weizmann (hosszantartó ünneplésben részesítette a kongresszus ebből az alkalomból is a Világszervezet volt elnökét), dr. Leo Motzkin, Menachem Ussischkin, dr. Arthur Ruppín, dr. Schemariahu Levin, J. Naiditsch, dr. Victor Jacobsohn. A Landsmannschaftok és a pártfrakciók részéről a következők az A. C. tagjai:

Klacionisták: Adolf Bernhard (Bukarest), Kurt Blumenfeld (Berlin), Prof. S. Brodetsky (Leeds), A. J. Freimann (Ottawa), Ab. Goldberg (Newyork), dr. A. Goldstein (London), Jacob de Haas (Newyork), dr. George Halpern (Berlin), Mrs. Edward Jacobs (Newyork), dr. A. Licht (Zágráb), Louis Lipsky (Newyork), dr. B. Mossinsohn (Tel-Aviv), Isaac Oschberg (Bapetown), dr. J. Rufeisen (M.-Ostrau), dr. E. Schmorak (Lemberg), dr. J. Schwartzbart (Krakau), dr. Osias Thon (Krakau).

Munkáspártok: M. Jarblum (Párizs), Berl Locker (Newyork), Ing. S. Kaplansky (London), Anselm Reis (Varsó). Ezekon kívül még 11 baloldali tagot utólagosan fognak delegálni.

Revizionisták: Meir Grossmann (London), Jacob Hoffmann (Riga), Jacob Kahan (Varsó), Jona Marchower (London), Israel Rosoff (Tel-Aviv), Josef Schechtmann (Párizs), Selig Soskin (Genf), Robert Stricker (Bécs), B. Weinstein (Tel-Aviv).

Mizrahei: Rabbi Meir Berlin (Jeruzsálem), H. Farbstein (Varsó), dr. Simon Federbusch (Lemberg), Rabbi Wolf Gold (Newyork), Elimelech Neifeld (Varsó), Rabbi dr. Nurok (Riga), Moses Schapira (Jeruzsálem).

Radikálisok: Jiezchak Grünbaum (Varsó), dr. Nahum Goldmann (Berlin).

A Vaad Leumi képviselői: Eliahu Bergigne, Ben Gurion. Pótagok: Josef Bartz, Rabbi Ostrowsky.

A Jewish Colonial Trust képviselőiben: Dr. Berthold Feiwel (London).

A Keren Kajemeth képviselőiben: Saloman Schocken (Berlin).

A Keren Hajjeszód képviselőiben: Dr. Arthur Hantke.

A kongresszusi bíróság és a becsületbíróság elnökeivé: S. Gronemannt (Berlin) választották meg.

A pártok nyilatkozatai az új exekutívéről

Az exekutívé megválasztása után M. Grossmann a revizionisták nevében deklarációt olvasott fel, amelyben kijelenti, hogy miután a munkáspárti delegátusok — akiknek egy része alkotja az Exekutívét — olyan megnyilatkozásokat mutatnak a kongresszuson, amelyek közel állnak a Brith Salom ideológiájához, bizalomról szó sem lehet az exekutívével szemben. A revizionisták a legélesebb ellenzéki harcot fogják kifejteni a defaistista

szellem ellen, amelyet az új exekutívé megtestesít.

A radikálisok nyilatkozata

Dr. Soloweitschik a radikálisok nevében kijelenti, hogy az exekutívé mindaddig számíthat a radikálisok támogatására, amíg energikusan fogja képviselni a Világszervezet jogait és a cionizmust abban az értelemben fogja reprezentálni, amelyet a kongresszus többségének szelleme fejez ki.

Kurt Blumenfeld és az új exekutívé

Kurt Blumenfeld a klacionisták A-csoportja nevében sajnálatát fejezi ki, hogy

Az utolsó vihar

Dr. Rufeisen a munkáspártok, a klacionista pártok és a Mizrachi nevében deklarációt olvas fel, amely deklaráció az említett pártok nevében, a Palesztina-hivatalok összetételére vonatkozó kongresszusi határozattal kapcsolatosan kijelenti: **a javaslat szavazását egyes delegátusok tévesen fogták fel.** (Stricker: „Ez nem igaz!” A revizionisták nem engedik, hogy Rufeisen befejezze nyilatkozatát.)

Dr. Halpern a permanens bizottságban ezt a nyilatkozatot a többség magáévá tette és ezzel tettük lehetővé az új exekutívé megalakulását. A permanens bizottság rezolúciója így hangzik:

„A kongresszus felhatalmazza az Actions Commitét, hogy a Palesztina-hivatalok összetételének kérdésében a kongresszus határozat végrehajtásának kidolgozásában, amelynek legkésőbb hat hónapon belül meg kell történnie, biztosítsa a chalu-szervezetek képviselőinek megfelelő részvételét ezekben a hivatalokban.”

A kongresszus határozata ugyanis leszögezi, hogy a Palesztina-hivatalok összetétele ezentul a pártok jóváhagyásával fog történni. Ezekben a hivatalokban eddig túlnyomó többségben a munkáspártok emberei ültek és baloldali frakció a fenti módosításhoz kötötte az exekutívébe való belépését.

Stricker éles kirohanása

Halpern jelentése után Stricker éles hangú beszédet tartott:

— Az utolsó pillanatokban meg akarják itt hamisítani a kongresszus akaratát. A Palesztina-hivatalok összetételének kérdésében többszörös szavazás után határozott a kongresszus, a baloldaliak szavazata ellenére. Leszögezték, hogy a Palesztina-hivatalok a Cionista Világszervezet egyetemes tulajdona és megszüntette a privilégiumokat. És most egy pártmanőver alapján lehetetlenné akarják tenni egy háromhetes munkát. (Viharos helyeslés a revizionisták oldalán.)

Motzkin elnök: Stricker ur, kérem, vonja vissza ezt a kifejezést.

Stricker (folytatva) ... pártmegegyezés alapján, amely bizonyos tekintetben lókupeckedésre emlékeztet. (A revizionisták tapsolnak.)

Motzkin elnök: Nem gondolja, hogy ez sértés? (Nagy zaj a revizionisták oldalán.)

„Elnök ur, én követelem. . .”

Stricker (folytatva): . . . bizonyos tárgyalások alapján háromhetes munkát fel akarunk borítani az utolsó pillanatban. Megállapítottam a szavazás folyamán világosan kifejezésre jutott a kongresszus akaratát. Ezt az akaratot az A. C.-én keresztül meg akarják másítani. Meg vagyok győződve arról, hogy az A. C., amelyben van valami érzék a cionista jog és méltóság iránt, nem fogja véghezvinni ezt a pártüzetlet. Tiltakozunk az ellen, hogy az elnök szavazás alá bocsássa az előterjesztést. Minden eszközzel harcolni fogunk ezen jogszegés ellen. Ha mi most tiltakozunk akkor ezt nem magunkért tesszük, hanem a következő kongresszusok nevében, hogy megóvjuk attól, hogy az utolsó percben, amikor elosztják ma-

ama csoportoknak, amelyek egy következő határozatra bírták a kongresszust, nem volt meg a bátorságuk és készségük, hogy a felelősséget is magukra vállalják ezért a határozatért, amely az új vezetőségnek és az új cionista politikának szól. Bizalmáról és ragaszkodásáról biztosítja Weizmann és bejelenti, hogy csoportja a legmesszebbmenő támogatásban fogja részesíteni az új exekutívét.

Ezután tette meg nyilatkozatát Nahum Szokolov, a Világszervezet új elnöke az exekutívé programjáról, amelyet a kongresszus tudomásul vett.

guk között a mandátumokat, idejőjjenek pártok és kongresszusi határozatokat kifordítsanak. Elnök ur, én követelem öntől, ne bocsássa szavazás alá ezt a javaslatot. (Élénk helyeslés.)

Motzkin elnök kijelenti, hogy az előterjesztés nem jelent egyebet, mint azt, hogy az A. C. biztosítsa a chalu-szervezetek közreműködését a Palesztina-hivatalokban.

Revizionista obstrukció

A revizionisták viharos obstrukciója közben a kongresszus megszavazza a javaslatot. A revizionisták hangos pfujkálásokkal illették rabbi Berlint és Farbsteint, a Mizrachi vezéreit, akik a javaslat mellett szavaztak.

Az elnök este hét órakor bezárja a gyűlést, majd este kilenc órakor vette kezdetét a kongresszus záróülése.

Weizmann bucsubeszéde a Jewish Agency Councilján

Bázel, július 20. A Jewish Agency Counciljának második ülésén dr. Arthur Ruppín, a Jewish Agency kolonizációs tevékenységéről és problémáiról tartott nagyszabású referátumot, majd dr. Werner Senátor a Jewish Agency pénzügyi jelentését terjesztette elő. Dr. Bernhard Kahn, az igazoló bizottság referense jelentésében megállapítja, hogy a Council 46 nemcionista (73 szavazati joggal) és 110 cionista tagból tevődött össze. Összesen 156 delegátus jelent meg a Councilon.

„Weizmann szellemében. . .”

A Council harmadik ülésén az általános vita vette kezdetét dr. Deiches főrabbi (London) beszédével, aki méltatta a Jewish Agency és a zsidó nép ellenálló erejét az elmúlt két esztendő megvárakoztatásaival szemben. Kijelentette, hogy Weizmann nélkül nem tudja elképzelni a politikai vezetést és meg van győződve arról, hogy a Jewish Agency Weizmann szellemében fogja politikai tevékenységét kifejteni.

Zuchowicki (Palesztina) a magániniciatíva előmozdítását kéri és kifejti, hogy Lengyelországban a sulyos helyzet ellenére is tökéletesen rendező zsidók vannak, akik Palesztinába akarnak vándorolni.

Dr. Jacob Thon, mint a palesztinai delegáció tagja, reflektálva Cyrus Adler megnyitó beszédére, kifejti, hogy a Vaad Leumi a legnagyobb súlyt helyezte a Jewish Agencyvel való együttműködésre, de a Vaad Leumi részéről a népszövetségi mandátumbizottsághoz benyújtott memorandumnak kétségtelen hatása kellett hogy legyen, mert a Vaad Leumi Jisuv képviselője, amely legjobban szenvedett az események sulya alatt.

Jeffroykin (Párizs és dr. Goldflam (Lengyelország) felszólalása után megjelent a teremben dr. Weizmann, akit dr. Cyrus Adler és az egész Council, felemelkedve helyükéről, hosszantartó ünneplésben részesítettek.

Weizmann bucsuja

Félix Rosenblütt, a bizottságok összetételére vonatkozó javaslatlétéle után dr. Weizmann emelkedett szólásra, akit ez alkalommal is viharos tapsorkánnal fogadtak.

— Azzal a kívánsággal szeretném kezdeni — mondotta — hogy a Jewish Agency Counciljának, amely Palesztina

és az egész világ sulyos helyzetének idejében ül össze, megadassék a kellő bölcsesség ahhoz, hogy úgy vezesse ügyeit, hogy az a Zsidó Nemzeti Otthon felépítésének előmenetelét eredményezze. Az én régi barátom, dr. Goldflam azt mondotta, hogy én pró-angol politikát folytattam. En nem voltam sem pró, sem angol-ellenes. En zsidó politikát kívántam folytatni. (Élénk helyeslés). Mindaddig, amíg ez a zsidópolitika kompatibilis volt arra, hogy Angliával kolaboráljon, én boldog voltam, hogy egy ilyen politikát vezethetek. Remélem, hogy az átmeneti visszaesés ellenére is, lehetővé válik a kooperáció Angliával. Ezt a kooperációt a „gibraltári sziklának” tartom.

„Sulyos idő volt”

— A palesztinai béke megteremtése a világ közvéleményének megértését fogja kiváltani. Nélkülözhetetlen a Népszövetség szimpátiája s megértése, az ország békéje és harmadszor az, hogy megértésük törekvéseinket az angol közvéleményre nyel. Ez a három tényező lehetővé fogja tenni számunkra azt, hogy annyi embert vigyünk az országba, amennyit annak felvevőképessége megenged, anélkül, hogy mások érdekeit megsértsük, hogy minél több földet vásároljunk, anélkül, hogy a másét elvegyük és annyi alkotást teremtsünk, amennyire csak képesek vagyunk. Ezekkel a szavakkal bucsuzom önökötől, biztosítsanak nekünk annyi munkát Palesztinában, amennyit a zsidóság csak nyújthat tud, annyi bölcsességet Palesztinába, amennyit csak kitélik a zsidóságtól és annyi békét, amennyire az országunk szüksége van. Akkor nem kételkedem abban, hogy elérjük célunkat. És ha a jövő történetírója bíralt alá veszi ezt a korszakot, ezt fogja mondani: „Sulyos idő volt és egy kis nemzet vállaira sulyos munka nehezedett, de erejének legjavát adta.”

A Council tagjai felemelkedtek helyükről és percekig ünnepelték a Jewish Agency volt elnökét.

Nahum Szokolov a Jewish Agency elnöke

Bázel, július 20. A Jewish Agency Councilja pénteken befejezést nyert és annak elnökül egyhangulag Nachum Szokolovot, a cionista világszervezet elnökét választották meg. A Jewish Agency Counciljának elnökül D'Avigdor Goldsmidot, míg alelnökül L. K. Fränkelt választották meg. Az Administratív Comité elnöke Oscar Wassermann, alelnöke pedig dr. Leo Motzkin lett. A Jewish Agency exekutívéjének nem cionista tagjai: Professor Maurice B. Hexter, dr. Bernhard Kahn, dr. Werner Senator, Harry Viteles és Harry Berkson lettek. A Council utolsó üléseiről lapunk holnapi számában referálunk részletesen.

A revizionisták kilépéssel fenyegetőznek

Bázel, július 20. Július 16-án üsszeült Bázelben a cionista világszervezet újonnan megválasztott Aktions Comitéja, amelynek elnökül dr. Leon Motzkin választották meg. Az A. C. ülésén a revizionisták a következő nyilatkozatot olvasták fel: „A cionizmus végcéljának, a Jewish Agency és a mandatárius kormányval szembeni politika kérdésében hozott kongresszusi határozatok és az exekutívé megválasztása módja tarthatatlanná teszük a helyzetet a szervezetben. A revizionisták ezért elhatározták, hogy a Cionista Világszervezethez való viszonyukat speciális konferencián fogják megvizsgálni és eldönteni. Ezzel a fenntartással vesznek részt a revizionista tagok az A. C. munkájában, anélkül, hogy ezáltal előítéletet kovácsoljanak.”

Az Actions Comité ezután a Jewish Agency Councilján felmerült politikai nehézségekkel foglalkozott, amelyek arra vezethetők vissza, hogy a nemcionisták a cionista kongresszus több igen fontos politikai és szervezeti határozatának módosítását javasolják. Különösen a MacDonald-levéllel kapcsolatos kongresszusi határozat ellen léptek fel a nemcionisták azzal, hogy ez a dokumentum nemcsak a további tárgyalások alapjául, hanem a további tárgyalások és egy a mandátum szellemében álló kooperáció alapjául szolgál. Az A. C. elhatározta, hogy politikai bizottságának, valamint a Council cionista tagjait, hogy minden erejükkel harcoljanak a kongresszus határozatainak fenntartásáért, függetlenül attól, hogy a kongresszuson részavaztak-e, vagy sem, a Jewish Agency ülésein a cionista kongresszus határozataira adják szavazataikat.

Bázel, július 20. Vladimir Jabotinsky, a revizionista világunió elnökét az 1931. decemberében megtartandó revizionista világkonferenciájáig szabadságolták. Ugy tudják, hogy Jabotinsky szabadságra szoros összefüggésben van a revizionistáknak az A. C.-én tette deklarációjával.

60 leta augusztus

Bucuresti-Bukar Uj Kelet tudósító vezérigazgatója birtokába jutott, h munisták ebben a ket akarnak rende sejei vörösnap alk Eppen ezért so

A szeszmpitja m

Hogyan akarja Popovic

Bucuresti-Bukar Adeverulban ma amely hírül adja, lium kérdése dönt lap ezzel kapcsolat termelés és a feke és rámutat arra, 5000 vagon szeszt év első felében öss került adózásra. differenciának az elhibázott szeszpol gitségével egyes feketeszesz-rezsime A cikk szerint a vezetét még Mihai miniszter készített ügyi igazgató seg

A hága osztrák

Diplomáciai kö

Hága, július 20. disztermében ma döntőbíróóság a ném kérdésének döntőbíró szövetség francia pá a hágai döntőbíróóság kérdésnek az eldön március 19-i szerző és Németország köz összeegyeztethető-e keszerződés 88. pa leg az osztrák né

Bázelben zsidó

A jövő év ny

Bázel, július 20. kongresszus, mint nyzelő lépéseket tett resszus összehívásán kongresszus alkalm (Párizs), Nurock r ga), Rubinstein fő tel államtanácsos tanácskozássra gyült

MEGJELENT SALAMON LÁSZLO NINCS MÁS M

Ára: 40 lej és portó Utánvétellel küldi az U

60 letartóztatás Kisenevben az augusztus elsejei kommunista nap miatt

Országszerte letartóztatások várhatók

Bucuresti-Bukarest, július 20. (Az Uj Kelet tudósítójától). A sziguranca vezérigazgatósága ma olyan értesülések birtokába jutott, hogy a romániai kommunisták ebben az évben is tüntetéseket akarnak rendezni az augusztus elsejei vörösnap alkalmából.

Eppen ezért sorozatos házkutatások

kat tartottak a kommunista mozgalomban érdekelt vezetők lakásain, amelynek alapján több letartóztatást fogantottak. Egyedül Kisenevben bintegy 60 kommunistát vettek őrizetbe, akiknél több röpiratot és más sajtóterméket találtak.

A szeszmonopólium 4000 vagonban állapítja meg a szesztermés maximumát

Hogyan akarja az állam kielégíteni a bor- és szilvatermelőket? Popovici Mihai szesztervezetét vette át Argetoianu

Bucuresti-Bukarest, július 20. Az Adeverulban ma egy cikk jelent meg, amely hírül adja, hogy a szeszmonopólium kérdése döntő stádiumban van. A lap ezzel kapcsolatban ismerteti a szesztermelés és a feketeszesz problémáját és rámutat arra, hogy míg 1925-ben 5000 vagon szeszt termeltek, addig 1931 év első felében összesen 12 vagon szesz került adózásra. Ennek a horribilis differenciának az oka kétségtelenül az elhibázott szeszpolitika, amelynek a segítségével egyenesen kitenyésztek a feketeszesz-rezsimit.

A cikk szerint a szeszmonopólium tervezetét még Mihai Popoviciu pénzügyminiszter készítette el Bratescu pénzügyi igazgató segítségével és ennek a

tervezetnek az alapelveit vette át most Argetoianu. A tervezet szerint a szesztermelést évi 4000 vagonban fogják maximálni. A szeszmonopólium életbe léptetése előtt meg kell még oldja a kormány a szilva és bortermelők problémáit is, mert ezek azok a kategóriák, akiket egzisztenciájukban sujt a szesztermelés rendezése és akik éppen ezért éles harcot hirdetnek a monopólium ellen. A kormány azt tervezi, hogy a szilvatermelést bizonyos fokig korlátozni fogják, másrészt pedig átveszik a szilvatermelők terméseit. A szeszmonopólium rendezni fogja a szeszgyártás melléktermékeinek az értékesítését is, módot fog adni ezek racionális felhasználására és exportjára is.

A hágai döntőbiróság megkezdte az osztrák-német vámunió tárgyalását

Diplomáciai körökben óriási érdeklődés előzi meg tárgyalásokat

Hága, július 20. A hágai békepalota dísztermében ma kezdte meg a hágai döntőbiróság a német-osztrák vámunió kérdésének döntőbíráskodását. A Népszövetség francia panaszra tudvalevőleg a hágai döntőbiróság elé utalta annak a kérdésnek az eldöntését, hogy az 1931 március 19-i szerződés alapján Ausztria és Németország között létrejött viszony összeegyeztethető-e a saint-germaini békeszerződés 88. paragrafusával, illetőleg az osztrák népszövetségi kölcsönt

folyósító hatalmak által 1922 október 4-én felvett első genfi jegyzőkönyvvel. A döntőbiróság nyilvános ülése rendkívüli érdeklődés mellett vette kezdetét. Az érdekelte államok közül Franciaország, Olaszország, Csehszlovákia, Németország és Ausztria képviseltette magát. Jelen van a tárgyaláson számos diplomata, igen sok hollandiai és nemzetközi újságíró, holland jogászok, egyetemi tanárok, akik érdeklődéssel várják a hágai döntőbiróság jogi vitáját.

Bázelben megválasztották az általános zsidó világtörvényszék előkészítő bizottságát

A jövő év nyarán ül össze a nagy horderejű kongresszust előkészítő konferencia

Bázel, július 20. Az amerikai zsidó kongresszus, mint ismeretes, kezdeményező lépéseket tett egy zsidó világtörvényszék összehívására. A bázelei cionista kongresszus alkalmával R. A. Sliosberg (Párizs), Nurock rabbi képviselő (Riga), Rubinstein főrabbi (Vilna), Teitel államtanácsos (Berlin) és mások tanácskozássra gyűltek össze, amelyben

elvileg kimondották, hogy bizottságot választanak, amely hivatva lesz az egész világ zsidósága között a világtörvényszék eszméjét propagálni, továbbá érintkezni a világ legfontosabb zsidó szervezeteinek képviselőivel, hogy őket a tervezett kongresszus programjairól felvilágosítsa. A világtörvényszék előkészítésére 1932 nyarán előzetes megbeszélést fognak tartani Európa, Amerika, Afrika stb. zsidó intézményeinek és testületeinek képviselői, akik ezen a megbeszélésen összeállítják a világtörvényszék javaslatait és pontosan körvonalazzák a gyűlés programját. Választani kell továbbá egy pro vizórikus bizottságot a különböző országok képviselőiből. A bizottság feladata lesz megszervezni a kongresszust és kimélyíteni a propagandát.

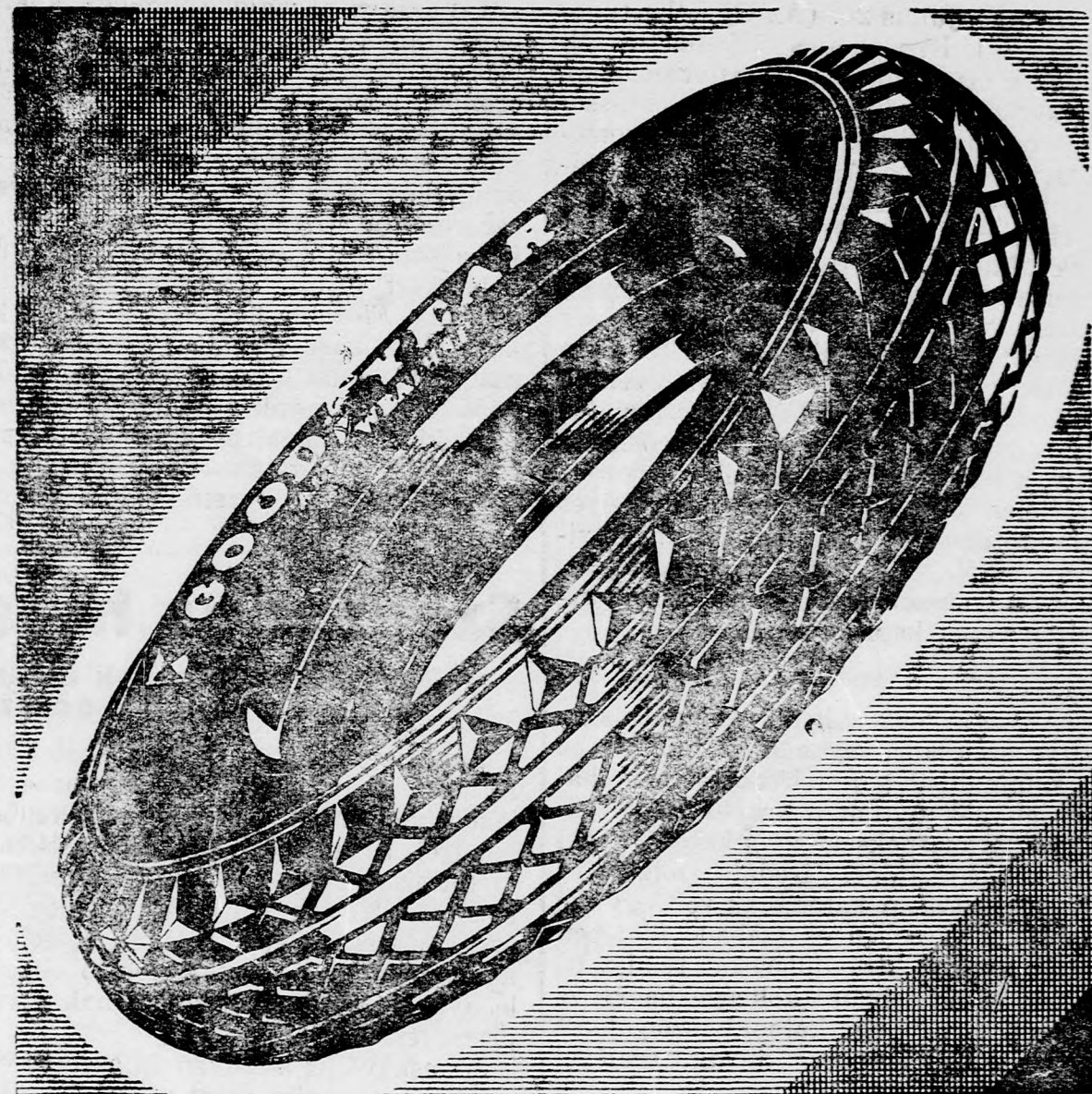
Bázelben már eddig is nagyobb bizottságot választottak, akik közül egy tizenhét tagú tanácsot jelöltek ki a folyó ügyek vezetésére. A tanács ideiglenes elnökséget választott. Az elnökség tagjai: dr. Stephen Wise és Bernard Deutsch (Newyork), dr. Teo Motzkin (Párizs), Jizhak Grünbaum, képviselő

MEGJELENT SALAMON LÁSZLÓ (SALLÓ TAMÁS) NINC S M Á S M E G O L D Á S

Ara: 40 lej és portó Utánvétel küldi az Uj Kelet könyvosztály.

című tanulmánykötete a nagy gazdasági és kulturális krízis problémáiról. Minden intellektuálnak, minden a kor győztrő problémáival foglalkozó embernek el kell olvasnia!

A GOODYEAR pneumatik alapos vizsgálata meggyőzi Önt annak a rendkívüli népszerűségnek az okáról, amelynek örvend

Az egész világon Goodyear több pneumatikot ad el, mint bármely más márka.

Ennek oka nagyon egyszerű. Az autósok tudják, hogy a Goodyear kilométer-költsége a legalacsonyabb.

Nyomja kezét egy Goodyear köpeny futófelületére és érezni fogja a masszív és éles kaucsukblokkokat. Minden uthoz alkalmazkodnak, épen úgy, amint az Ön kezéhez.

Használjon Goodyear pneumatikokat. A tartósság és a kényelem maximumát nyújtják minden időjárás mellett.

(Varsó), dr. Oszkar Kohn (Berlin) és Mordecháj Nurock (Riga). Az ideiglenes elnökség vezetése mellett egy technikai titkár vezetésével Európában irodát nyitnak meg. Tigel (Newyork)

ideiglenesen főtítkárrá lett megválasztva. A technikai ügyek vezetésére megválasztották Zwi Abersohn (Genf), dr. S. Spiegel (Berlin) urakat.

Egy millió lej értékű aranytöltőtollat loptak el fényes nappal a Calea Victoriei egyik nagy áruházából

Bucuresti-Bukarest, július 20. (Az Uj Kelet tudósítójától). A fővárosban tegnap nem mindennapi érdekességű betörést követtek el. A Calea Victoriein fényes nappal betörték a „Tocul de aur” nevet viselő papír- és írószerkeres kedésbe, ahonnan egymillió lej értékű arany töltőtollat és 14 ezer lej készpénzt vittek el. A betörést a déli szünnapkor követették el, rendkívül élelmes betörők. A betörést a tulajdonos, Ilie Penchas vette észre, aki déli egy óra körül két tisztviselője társaságában megjelent az üzletben, meglepetéssel látta, hogy az arany töltőtollakat tartalmazó szekrényt felfeszítették. Ugyancsak felfeszítették az üzlethelyiség kasszáját is, ahonnan 14 ezer lej készpénzt loptak el.

A tulajdonos azonnal feljelentést tett a rendőrségen. A kiszállott nyomozóközleg megállapították, hogy a tettesek előbb az épület pincéjébe hatoltak,

ahonnan bejutottak az üzlethelyiségbe. A tolvajok nagy biztonsággal dolgoztak az üzletben és az a tény, hogy a kevésbé értékes tárgyakhoz hozzá sem nyúltak, bizonyítja, hogy szakértők a szakmában. A nyomozás megindult.

A magánalkalmazotti föderáció kolozsvári csoportja ezuton közli, hogy félévi rendes közgyűlését nem július 22-én, hanem szerdán, július 29-én tartja meg az Építőmunkások-otthonának kistermében.

a világmárka megóvja Önt a neml betegségek-től.

Az egész országra kiterjedő hálózata van a Brassóban leleplezett szovjetkémkedésnek

Egy brassói kapitány, egy hadnagy, őrmesterek és katonák állanak az ujonnan szervezkedés központjában. A Regátban és Beszarábiában is szenzációs események várhatók

Brassó, július 20. (Az Uj Kelet tudósítójától). Hirt adott az Uj Kelet arról, hogy a sziguranca bukaresti vezérigazgatóságának intézkedésére a brassói katonai hatóságok nagyszabású nyomozást vezettek be. A nyomozásra okot bizonyos információk szolgáltattak, amelyek szerint Brassóban aktív katonatisztek által irányított kommunista kém-szervezet működne. Miután a nemrég tárgyalott kommunista kémkedési per szereplői között is akadtak tiszták és a hadsereghez közelálló emberek, ezek az információk nem tunk fel valószínűlennek. Az információkat megerősítette egy, a bukaresti szigurancahoz érkezett névtelen feljelentés, mely valamelyes konkrétumot is tartalmazott, amennyiben arról értesítette a sziguranca, hogy a kémszervezet élén a brassói garizon egyik kapitánya áll.

A hadkiegészítő irodistája

A sziguranca a hadbíróssággal karöltve széleskörű nyomozást indított be a kommunista sejt felfedezésére. A hatóságoknak feltűnt a brassói hadkiegészítő parancsnokság egyik katonája, aki a hadkiegészítőnél irodai szolgálatra van beosztva. A katonának volt egy sze retője a városban és szabad idejében ezzel a nővel kirándulásokat rendezett, autót bérelt, olyan költségekbe verve magát, amely egy katonai szolgálatot teljesítő fiatalember anyagi erejével nem egyeztethető össze.

Fényképek földrajzi pontokról

Végül is a katoná viselkedése gyanút ébresztett a hatóságokban, amelyek őrizetbe vették a költséző fiatalembert és vallatni kezdték abban az irányban, hogy vajjon honnan ered az a sok pénz, amelyet szórakozásaira elkölt. A katoná a keresztkérdések sulya alatt beismerő vallomást tett. Bevallotta, hogy a pénzt Giurcaneanu kapitánytól kapta, aki egy szovjet kémszervezet élén áll és aki arra adott számára megbízatást, hogy egyes földrajzi pontokról felvételeket készítsen.

Letartóztatják a vezért

A katoná vallomása alapján előállították Giurcaneanu kapitányt. A kapitány csak az első pillanatban tagadott, később beismerő vallomást tett. Beismerte, hogy a bécsi kémközponttal áll összeköttetésben, mely megfelelő ösz-szeget bocsátott rendelkezésére a kommunista sejt megszervezésére. Segítő-társa Florescu hadnagy volt, akit a had bírósság szintén őrizetbe vett. A kapitány és a hadnagy vallomásaiból kiderült, hogy ez a sejt összeköttetésben áll

lott Várzaru őrnaggyal, Salamon Pál kommunista szervezetének egyik vezetőjével. Várzaru letartóztatása után azonban a brassói szervezet, Giurcaneanu vezetése mellett önállóságot kapott és azóta — hogy így mondjuk — önálló büdzsével dolgozik. A kémszervezet vezetője, Giurcaneanu kapitány be is vallotta, hogy a Szovjetnek tett szolgálataikért 40 ezer lejes haví fizetéssel díjazták. Florescu hadnagy 20 ezer lejt kapott, de hasonlóképpen kitűnő díjazásban részesült a hadkiegészítőnél működő katoná is, valamint három őrmester, akiket a hadbírósság szintén letartóztatásba helyezték.

A nyomozást vezető hatóságok a

legnagyobb titoktartással kezelik az ügyet és még nem közölték a nyilvánossággal a nyomozás részletes eredményeit. Annyi azonban nyilvánosságra jutott, hogy a Giurcaneanu kapitány lakásán tartott házkutatás alkalmával 100 ezer lej készpénzt találtak. Az ottlévő iratokból megállapították, hogy a havi fizetésekben kívül a kapitánynak rendkívül sok pénz állott rendelkezésére, amellyel a kémszervezet sejtrend-szerét tartotta fenn. A kapitány és a szervezet többi tagjai is, az összeg nagyságához mérten fejtűnően kötelező életmódot folytattak.

A nyomozás a brassói leleplezés nyomán az egész országra kiterjedően fo-

Szenzációs házasság Londonban

Egy hetvenéves vak amerikai milliomos feleségül vett egy csodaszép orosz leányt

London, július 20. Carltonhouse Terraceban, az elhunyt Courzon marquis lakóhelyén érdekes esküvő ment végbe, amelyet az utolsó pillanatig titokban tartottak. Wright A. J. amerikai milliomos, aki 30 éve vak és jelenleg 70 éves, feleségül vette Tatjana Mosolovná, egy harmincéves előkelő orosz leányt, aki az oxfordi kolóniának egyik prominens tagja.

Az esküvő az anglikán és az ortodox orosz rítus szerint ment végbe. Először az anglikán egyházi esküvőt tartották meg, a jegyest a norvichi anglikán püspök adta össze. A ortodox egyházi esküvőt Párizsban tartották meg. Seraphin orosz érsek közreműködése mel-

lett. A lakodalmat teljesen zárt körben tartották meg, csak néhány vendéget hívtak meg a kastélyba.

A vendégek között volt Heléna reusi hercegnő, Leicester gróf és felesége és az orosz arisztokrácia több neves tagja. A házassági ünnepségek után a házaspár nyomban elhagyta a Carlton-houset. A házassági ceremónia megdöbbenően hatott a jelenlévő vendégekre. A vak dollármilliomos botra támaszkodva ment az oltár elé fiatal feleségével. Az öreg, hajlott hátú, beteges milliomos mellett éles kontrasztot képezett a viruló fiatalos, csodaszép menyasszony.

Ahol a kaputól a lakásig átszállással kell közlekedni

Felhőkarcoló, amelyben naponta 65.000 ember fordul meg

Newyork, július 20. Amerikában már egyáltalán nem ritkaság a felhőkarcoló, hiszen magában Newyorkban 200 huszeletemesnél nagyobb épület van. Amíg fél évszázaddal ezelőtt még mint valami csodát bámulták az első tízeletemes épületet, addig ma már a háttérbe szorult a 312 méter magas Chrysler-toronyház is, amelyet pedig sokáig a legmagasabb felhőkarcolónak tartottak. Ezen is túlszár azon ban most a legújabb felhőkarcoló, az Empire State-Building, amelynek 86 emelete van és 880 méter magas. Ez a felhőkarcoló most Newyork legújabb szenzációja. A maga kő- és vasbetonrengetegével megdöbbenően merész és imponáló

hatású építészeti alkotás.

Az európai embernek szinte elképzelhetetlen, hogy milyen eszevesztett élet folyik ebben a hatalmas felhőkarcolóban. Ennek az elképzelésnek elég talán néhány jellemző adatot felsorolni: A hatalmas felhőkarcolóban 76 felvonójárat működik állandóan és ez a temérdek lift éjjel-nappal rohan fel-le, hogy pillanatra se akadjon fel a forgalom. Hiszen az épületben 25.000 alkalmazott dolgozik és naponta átlag 65.000 ember jár ki és be úgy, hogy a lifteknek mintegy 90.000 főnyi utasok van naponta. A felhőkarcoló tehát maga egy város, amelynek szédületes közlekedéséről a felvonók gondoskodnak. Ezeknek a lifteknek mintegy 90.000 főnyi utaságyon érdekes. Vannak expressz-liftek, amelyek például a hatvanadik emeletig meg sem állnak és csak ezután állnak meg egy-egy pillanatra a különböző emeleteken. Vannak azonban helyiérdekű liftek is, amelyek minden emeleten megállnak, más felvonók pedig csak egyes közbe eső emeletek között közlekednek, úgyhogy az utas csak átszállással érheti el célját. Ha például valaki a hetvenedik emeletre akar feljutni, kiválasztja azt a liftet, amelynek bejáratán transzparens jelzi: „66—88. emelet”. A liftállomás vezetője jelt ad a liftes fiúnak, aki megérint egy emelőt, mire az ajtó becsukódik és a lift 200 méteres percnkénti sebességgel repül felfelé, úgyhogy egy perc alatt már a 66-ik emeleten van anélkül, hogy addig megállna. Innen azután a 80-ik emeletig minden emeleten megáll a lift és transzparens jelzik előre, hányadik emelet következik. A helyiérdekű liftek minden emeleten vesznek fel utast, ha van bennük hely. Ha az utas be akar szállni valamelyik emeleten, meg kell nyomnia egy villanygombot és abban az esetben, ha a liften van hely, kigyullad egy lámpa. Ha a lift megtelt és megállás nélkül megy tovább, akkor nem gyullad ki ez a jelzőlámpa és az utasnak a következő felvonóra kell várnia. Villanytranszparens és külön menetrendek igazítják utba a közönséget, hogy kiismerje magát a liftek tömegében és ne szálljon tévedésből rossz

Saját érdekében

csellekszik, ha gyermekét a timisoarai Zsidó Internátusban helyezi el.

lyik. A sziguranca a régi Regátban, Kiseneyben, Galacban, Csernovicanban és Temesváron több házkutatást végrehajtott. Ezekben a helyeken a nyomozás szintén szenzációs eredményekre vezetett. Több helyen rendkívül perfekt klisé készítő készülékeket találtak és előreláthatólag olyan nagyszabású leleplezésekre van kilátás, amelyek felülmúlják a most lezajlott szovjetkémkedési per részleteit. A nyomozás abban az irányban folyik, hogy a most leleplezett szervezet mily összefüggésben állott a Salamon Pál-féle társasággal és ezirányban a vizsgálati fogságban lévő elítéltek kihallgatására is sor fog kerülni.

felvonóra.

Az új és hatalmas felhőkarcolóban dolgozó rengeteg ember részére külön éttermek állnak az épületben rendelkezésre, borbélyműhelyek, fürdők, sőt mozi is található ebben a hőrengetegben, hogy az alkalmazottak rövid pihenőóráikban megtalálják mindazt, amire szükségük van, anélkül, hogy el kellene hagyniuk az épületet.

Ma még szenzáció a 86 emeletes új felhőkarcoló, de ki tudja meddig lesz az. A rohanó amerikai tempó bizonyára hamarosan megfogja teremteni a 100 emeletes felhőkarcolót.

Grock visszatér a szinpadra

London, július 20. Grock, a nagyszerű Grock, a páratlan, végleg elvesztett a varieté számára — mondogatták ezelőtt egy esztendővel azok, akik világszerte olvasták a nagy komédiás nyilatkozatait s hittek annak, hogy egy igazi, vérbeli szinpadri ember, ereje teljében és munkakedvének virágzásában — örökre ott tudja hagyni sikereinek színhelyét.

Azóta Grock filmet csinált, ezzel szép pénzeket keresett, sőt: megírta élete történetét is és ez is — egy kis vagyon jelentett számára. Mindezeket kívül pedig: visszavonult riviériai kastélyába, ahol sürgösen elkezdett pihenni. És mégis...

Grock abba hagyta a hön óhajtott pihenést (vagy legalább is: abba fogja hagyni) és visszatér a szinpadra...

Londonban pattant ki a szenzáció, minden látszattal egyetemben. A híteleknek látszó hír szerint a világ legjobb fizetett artistája szeptemberben újra Londonba jön s London egyik legnagyobb varieté színházát fogja megmenteni, „talpraállítani”, sőt — „újra felvirágoztatni”.

Grock annakidején kilenc esztendőig játszott Londonban s életének legnagyobb sikere is az angol fővároshoz fűződik; de 1924-ben „örökre” elhagyta ezt az országot. Nehézségei támadtak ugyanis az adóhatóságokkal, megnehezített valami határozatukért és akkor kijelentette, hogy többé sohasem teszi lábát Anglia földjére. Ez az elhatározása akkor a lehető legészintébbnek látszott: ám: ki tud ellentálni a sikernek és a pénznek, még ha sok van is neki belőle. Grock, ez a csodálatos munkabíró ember, az aktivitásnak valóságos világrekordere tehát — újra munkához fog...

Adrian Wettach — ez a családi neve Grocknak — félbeszakította pihenését, „önnyugdíjazását” s — amint maga kijelentette —, visszatér oda, ahol jobban lehet pihenni: a szinpadra, mert ott az élet igazi szellemét találja meg az ember.

Kétségteljes, hogy Londonban már évek óta nem vártak senkit nagyobb érdeklődéssel, mint Grockot, aki ezzel a lépésével visszatér igazi, békebeli sikereinek színhelyére és valószínűleg — hosszú időre itt is fog maradni.

Fontos az olajfogyasztóknak!

A tiszta olajbogyókból készült olaj kétségtelemül a legjobb tápszer a higiénia szempontjából és a legkitűnőbb erőforrása a szervezetnek.

Ha olajat vásárol, legyen azonban figyelemmel a márkára, mivel Romániában ujabban a szó szoros értelmében elárasztották a piacot különféle olajokkal. Néhány ilyen olajmárka terjesztője a valóságnak meg nem felelő adatokkal dicséri fel cikkét, abban a reményben, hogy így éppoly ismertté és keresetté teheti majd márkáját, mint a tényleg világhírnévnek örvendő és nálunk is régóta ismert márkák.

A valódi olajbogyó olaj, amely tényleg el van terjedve a világ minden országában, amint azt a külföldön utazó román kereskedők és kirándulók is megállapították, az:

OLIO SASSO

amely teljes bizalommal használhat egészségének előnyére.

A Sasso termékek egyedüli romániai képviselője:

DANTE PAOLINI

București, Str. Vasile Lascar 166

Telefon: 224—84.

HIR

Az UJ KELET az é bányási zsidó Főszerkesztő: D Felelős szerkesztő: Bukaresti sz Hátszeg Ernő. St Cikkeink utánnymom megjelölésével

— Még bizonytal utja. Londonból jeletatja tárgyalásait Loalkirályal. A Reutenak Delhiben Gand tudja, hogy londoni vultak-e vagy sem.

— Nagy sztrájkza Londonból jelentik: rint Bangaloremában rendőrség összeitűkötét veszttette s több tek meg sulyosan. is sztrájkzavargások

— Csigagóban a Fahrenheitot. Londogóban tart a hőhul meghaladja a 100 f rettenetes forróság esetet okozott s szárbetegedést. Minnestoból 27 hógütahalaloz

— Megnyílt az uj Budapestről jelentik: sége alatt az új kéformális ülést tartó

— Heléna hercegr donba. Londonból jecgnő, Mihály román György görög exkirá gol fővárosba érkez családjának több tag séges vendégekre. Association munkat hogy utazásának cél gátása. Október végé trónörökös születésn mániába. Heléna Ascottba utazott an exkirálynőhöz s a n teni.

— Borult idő vár lentik: A meteorológ prognóziása szerint jó ként esőre hajló, kele leg, nvugaton hűvös hőmérséklet Budape fok Celsius volt.

— Magyarországon meggyultak a buzake jelentik: Magyarorsz megöltüzeket jelentene kgyultak a buzaker miatt nem is lehet ol mezővásárlási, Szom bekháza vidékein. A

— Leleplezték a le mutatóvnyit. London fessor Bofeys éveke nyozta a hindu büvéciósabb mutatóvnyát hogy a fakir egy köte felhajit a levegőbe majd egy gyermek méter magasságba étünk a nézők szemek ki elérkezettnek láttá mányainak eredmény lépjen, bemutatta az frók előtt. A kísérlet azonban a professzo még körülbelül eg szüksége, mielőtt a elméleti magyarázat

— Végbélkörüli ki pedés és főleg arag gyógyszer és óvszer kenőcs. Olesón kaph

SCHWA Menyh

orth. zsidó leám internátusa Ora 25. A zsidó leám lett működik. sabb egy rene kért díjnál. P refe

HIREK

AA UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszeg Ernő, Str. Cobălcescu 54
Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Még bizonytalan Gandhi londoni útja. Londonból jelentik: Gandhi folytatja tárgyalásait Lord Willingdon indiai alkirályal. A Reuter iroda munkatársának Delhiben Gandhi kijelentette, nem tudja, hogy londoni útjának kilátásai javultak-e vagy sem.

— Nagy sztrájkzavargások Indiában. Londonból jelentik: Bombay jelentés szerint Bangaloreban a sztrájkolók és a rendőrség összehúzózkodásánál öt ember életét vesztette s több mint százán sebesültek meg súlyosan. Más ipari városokból is sztrájkzavargásokat jelentenek.

— Csikágóban a hőség elérte a 100 Fahrenheitot. Londonból jelentik: Csikágóban tart a hőség. A hőmérséklet meghaladja a 100 fok Fahrenheitot. A rettenetes forróság 46 halálos hőgutát okozott s számos napszúrásos megbetegedést. Minnesotából 11, Wisconsinból 27 hőgutahalálást jelentenek.

— Megnyit az új magyar képviselőház. Budapestről jelentik: Apponyi korelnöksége alatt az új képviselőház ma rövid formális ülést tartott.

— Heléna hercegnő megérkezett Londonba. Londonból jelentik: Heléna hercegnő, Mihály román trónörökös anyja, György görög exkirály kíséretében az angol fővárosba érkezett. A pályaudvaron családjának több tagja várakozott a fenséges vendégre. A hercegnő a Press Association munkatársának kijelentette, hogy utazásának célja családja meglátogatása. Október végén a hercegnő Mihály trónörökös születésnapjára visszatér Romániába. Heléna hercegnő Londonból Ascotba utazott anyjához, Zsófia görög exkirálynőhöz s a nyarat ott fogja tölteni.

— Borult idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárás-prognózisa szerint jobbra borult, helyenként esőre hajló, keleten mérsékelt meleg, nyugaton hűvös időjárás várható. A hőmérséklet Budapesten ma délben 27 fok Celsius volt.

— Magyarországon a nagy melegtől meggyultak a buzakeresztek. Budapestről jelentik: Magyarországon minden részből mezőtűzeket jelentenek. A nagy melegben kigyultak a buzakeresztek és vízhiány miatt nem is lehet oltásra gondolni. Hódmezővásárhely, Szombathely, Karcag, Kübekháza vidékein. A kár mindenütt óriási.

— Leleplezték a legszenzációsabb fakir mutatványt. Londonból jelentik: Professzor Bofeys éveken keresztül tanulmányozta a hindu bűvészek egyik legszenzációsabb mutatványát, amely abból áll, hogy a fakir egy kötélsomót merőlegesen felhajt a levegőbe és az függve marad, majd egy gyermek felkuszik rá és pár méter magasságba érve, egyszerűen eltűnik a nézők szeme elől. Prof. Bofeys, ki elérkezettnek látta az időt, hogy tanulmányainak eredményével a közönség elé lépjen, bemutatva az eljárást az újságírók előtt. A kísérlet teljes sikerrel járt, azonban a professzor kijelentette, hogy még körülbelül egy évi munkára van szüksége, mielőtt a csodálatos mutatvány elméleti magyarázatával szolgálhatna.

— Végbélkörüli kipállás, vizsketés, repedés és főleg aranyér ellen a legjobb gyógyszer és óvszer a Haemorsan kup és kenőcs. Olcsón kapható a gyógyszárakban.

SCHWARTZ Menyhértné
orth. zsidó leánynevelő intézete, internátusa Oradea, Pável uca 25. A zsidó leánygymnázium mellett működik. Díja nem magasabb egy rendes privát háznál kért díjnál. Prospektus. Kitűnő referenciák!

„Ismeretlen tettesek“ vandál pusztítást vittek véghez a vizsnici zsinagógában

Összetörték a híres „Klauz“ berendezését, fellörték a frigyládát, megszenstelenítették egy tóratekeresztet a rendőrség pedig keresi az ismeretlen tetteseket

Csernovic, július 20. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az elmúlt éjszaka újra megjelentek Bukovinában az ismeretlen tettesek. Az ismeretlen tettesek ezuttal Vizsnic városkát szerencsétlenné látogatásukkal és a történelmi nevezetességű vizsnici templomot választották ki antiszemita manőverük áldozatául. Az éjszaka folyamán a hatalmas klauznak, — ahová nagyünnepkor messzi orszá-

gokból ezrével zárandokolnak el a vizsnici chaszidok — teljes berendezését összetörték. Feltörték az éjszakai látogatók a Frigyládát is, ahonnan kivettek egy tóratekeresztet, amelyet darabokra szakítottak, a tórafoszványokat pedig szétszörták a zsinagóga padlójára. Ugyanilyen sorsra jutottak a templomban talált imakönyvek és egyéb kegyeszek is.

A rendőrség természetesen nyomban megindította a vizsgálatot és ami szintén természetes, nem tudott a merénylők nyomaira bukkanni. A csaknem tisztán zsidó lakta városban, amelynek valási tradíciói évszázadosak, óriási felháborodást keltett a merénylet és a hitközség táviratilag kérte a belügyminiszteriumtól az azonnali megtorlást a brutális merénylőkkel szemben.

— A londoni rendőrség 24 tagja ellen fegyelmet rendelt el Clynes belügyminiszter. Londonból jelentik: Az alsóházban Clynes belügyminiszter interpellációjára adott válaszában bejelentette, hogy a londoni rendőrség 24 tagját fegyelmi vizsgálat során hivatalból felfüggesztette. A gyanúsítottak ellen megvesztegetés vádját emelték, löversenyfogadási iródkkal és uccai árusokkal kapcsolatban. A belügyminiszter bejelentése nagy felűntést keltett. Sajtóköriek egyébként már régóta céloznak a londoni rendőrség körében észlelt korrupcióra.

— Érdekes kései angol iróházasság. Londonból jelentik: Érdekes iróházasságot kötöttek a londoni kensingtoni kerület anyakönyvi hivatalában. James Joyce, a híres angol ultramodern író, az Ulysses és egyéb szimbolikus regények szerzője, nőül vette Nora Josephine Bernaclet, kivel hivatalos életrajzi adatai szerint már 1904-ben külföldi törvények szerint megesküdt, sőt két gyermekük is van, egy 26 éves fiú, aki nemrég vett nőül Párizsban egy amerikai hölgyet és egy 24 éves lány, aki táncosnőnek készül. Az író jogi képviselője kijelentette, hogy végre rendezési okból célszerűnek mutatkozott, hogy a pár az angol törvénynek megfelelő módon is házasságot kössön. Az esküvői szertartás a nyilvánosság teljes kizárásával néhány perc alatt játszódott le. Tanúként Joyce ügyvédje és barátja szerepeltek. Joyce, ki jelenleg 49 éves, évek óta betegeskedik és szemérvilágát csak nemrég nyerte vissza egy súlyos műtét után.

— Aki friss és egészséges akar lenni és nem akarja, hogy kemény legyen a széke, folyton fájjon a feje és bőre tele legyen mindenféle pattanással, az igyekedjen kideríteni, hogy reggelizés előtt egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűvizet. Közkeletben a vizet orvosi megfigyelések szerint a Ferenc József vizet különösen a gyomor-, bél- és májbetegség használják szívesen, mert ez minden kellemetlenség nélkül biztosan hat. A Ferenc József keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Az osztrák nők a házassági jog megváltoztatásáról. Bécsből jelentik: Az osztrák nők szövetsége a kormány valamennyi tagjához és a parlamenti képviselőkhez is nyomtatott javaslatot juttatott a házassági jog megváltoztatásáról. A nők azt kívánják, hogy az új osztrák házassági jog minden tekintetben legalább is egyenjogúságot biztosítson a házasságban a nőeknek, sok tekintetben azonban fölényt akarnak a férfakkal szemben.

— Olaszország orosz gabonát akar vásárolni. Londonból jelentik: A nyugat-európai jó termés következtében hosszabb ideig mellőzhetik a tengerentúli gabona importját. Ugy hírlik, hogy Olaszország, ha erre egyáltalán szüksége lesz, amerikai gabona helyett oroszországit fog importálni. Az Egyesült Államokban meg kezdődött az új buza forgalma. A Farm Board eddig nem adta jelét buzávásárlási szándékának. Kanszaban a farmerek bushelként 30 és 35 centet kapnak búzájukért.

— Meghalt a világhírű tányértörő. Kopenhágából jelentik: A minap halt meg birtokán a dán Baggesen, aki néhány évtizeden keresztül a nemzetközi varieté színpadok népszerű humoristája volt. Speciálitása a tányér volt. Éveken keresztül az volt az attrakciója, hogy toronymagasságban egymásra halmozott tányérszappal egyensúlyozott a színpadon. És félórán keresztül ezzel a mutatvánnyal könnyekig kacagattatta meg a publikumát. Baggesen 40 esztendeig szerepelt a színpadon. Már több mint egy éve, hogy vissza vonultan élt dán birtokán, Szivgyengeség ölte meg.

— Súlyos vád egy miniszter ellen. Berlinből jelentik: Dr. Franzen braunschweigi belügyminisztert vád alá helyezték, mert állítólag 1930 október 15-én egy Guth nevű földbirtokost életveszélyes fenyegetésekkel akart arra kényszeríteni, hogy részt vegyen egy olyan tüntetésben, amelyet Guth nem helyeselt.

— Népszavazás lesz Poroszországban a tartománygyűlés feloszlásáról. Berlinből jelentik: Augusztus 9-én népszavazás lesz Poroszországban a tartománygyűlés feloszlása kérdésében.

N A P R Ó L - N A P R A

A morvaországi Misljovic és Prossnitz közt közlekedő postautobusz menetközben kigyulladt. Az ülhelyek alól hirtelen lángok csaptak ki, úgy, hogy az utasok pánikszereiben az ablakokon keresztül menekültek. Négy asszony súlyos égési sebeket szenvedett.

Dr. Kordac prágai érsek, mint már jelentettük, lemondott méltóságáról. Az első jelentések az agg főpap magas korával indokolták a visszavonulást. Most azonban kiderült, hogy dr. Kordac tulajdonoson radikális irányban foglalkozott a napi szociális problémákkal és ezért a Vatikán kényszerítette lemondására.

Bécsben egy nagyobb tolvajbandát tett ártalmatlanná a rendőrség. A banda tagjai 17—18 éves fiatal emberek voltak, a kik az utcákon és parkokban elhelyezett különféle automatákat fosztogatták rendszeresen.

Izgalmas kalandban volt része a napokban Hertzog délafrikai miniszterelnök két fiának. A két fiatal ember egy nagyobb társasággal kiránduláson volt a délafrikai Krüger nemzeti parkban, amikor kocsijuk egy iszapos területen elakadt. Már este lévén, fényzőrókkal igyekeztek társaságuk többi tagjainak figyelmét magukra felhívni. Ekkor észrevették, hogy két oldalról két oroszlan tart feljűk. A fiatal emberek szorongatásukban egy közeli fára kusztak fel és addig maradtak ott, amíg apjuk nagyobb vadásztársaságot nem küldött felszabadításukra.

A Cseh-erdőben levő Grup községben a tizenhatéves Sztobner Alajos több baltacsapással megölte huszonegy éves nővérét, mivel megtudta, hogy ez egy falubeli legénnyel szerelmi viszonyt folytat. A fiatal fiú azzal indokolta tettét, hogy nővére szegényt hozott a családjára.

A morvaországi Prossnitzban a cigányok ősi cigány rítus szerint bírói tárgyalást tartottak. A vádlott egy tapolcsányi Sztójka Antal nevű cigány volt, akit társai azzal gyanúsítottak, hogy a rendőrség besugója. Ezért saját bíróságuk elé citálták, ahol Sztójka meg is jelent. Prossnitzban a pótkávéggyár mögött egy barlangban tartották meg a „tárgyalást“. Az arrajárók irtózatossá faj veszekedésre lettek figyelmesek és jelentést tettek a rendőrségnek, amely az utolsó pillanatban mentette meg a cigánylegényt attól, hogy az álarcot viselő „bíró“ tagjai saját ítéletük alapján agyonverjék.

A szentpétervári szeizmográfiai intézet igazgatója, Nikiforov professzor azzal a tervvel foglalkozik, hogy egy zárt területen mesterséges földrengést fog előidézni abból a célból, hogy ott olyan építkezési anyagokkal tegyen kísérletet, amelyek ellent tudnak állni a földrengésnek. Ez által akar módot keresni megfelelő ellenálló képességű építmény anyag felhasználására a krími és kaukázusi területen, ahol sűrűn vannak földrengések.

Feltűnő válóper folyt le a napokban Londonban. A válóper főszereplője Muriel Gabaldy volt, aki Willibald Turban délafrikai milliommósok a lánya, aki tavaly huszonöt éves korában ment férjhez a nála egy évvel fiatalabb Gabaldyhoz. Amint a tárgyaláson kiderült, az elkényeztetett lány és férje között a házassági közösség egyáltalán nem jött létre, mert a fiatal férj az esküvő napjától fogva elzárkózott felesége elől. A napokban az asszony levelet kapott az urától, amelyben ez közölte vele, hogy annak idején csupán a pénz kedvéért vette nőül és soha sem szeretete. A bíróság a válást a férj hibájából kimondta.

dekében
mekét a timisoarai
sban helyezi el.

a régi Regátban,
an, Csernovicban és
zkutatást foganato-
lyeket a nyomozás
eredményekre veze-
rendkívül perfekt
lékeket találtak és
n nagyszabásu le-
ítás, amelyek felül-
jított szovjetkémke-
A nyomozás abban
hogy a most lelep-
ly összefüggésben
ál-féle társasággal
gálati fogságban le-
atására is sor fog

felhőkarcolóban dol-
résztére külön éter-
ben rendelkezésre,
lők, sőt mozi is ta-
metegben, hogy az
hőnőrákban meg-
re szükségük van,
ellene hagyniok az

86 emeletes új fel-
a meddig lesz az. A
ó bizonyára hama-
teni a 100 emeletes

tér a szin-
ra

D. Grock, a nagy-
tlan, végleg elve-
ra — mondogatták
el azok, akik világ-
gy komédiás nyilat-
kak, hogy egy igazi,
ber, ereje teljében
virágzásában —
ni sikereinek szin-

csinált, ezzel szép
söt: megírta élete
— egy kis vagyont
ndezeken kívül pe-
viériai kastélyába,
zdezt pihenni. És

a hön óhajtott pi-
abb is: abba fogja
a színpadra . . .

nt ki a szenzáció,
gyetemben. A hite-
rint a világ legjobb-
ja szeptemberben
London egyik leg-
házát fogja meg-
ani“, sőt — „újra

a kilenc esztendeig
s életének legna-
g ol fővárosához fű-
„örökre“ elhagyta
hézségei támadtak
ágokkal, megnehez-
tükért és akkor ki-
é sohasem teszi lá-
Ez az elhatározása
intézetnek látszott.
ni a sikernek és a
ok van is neki be-
adátatosan munka-
ritásnak valóságos
— újra munkához

ez a családi neve
akitotta pihenését,
— amint maga ki-
ér oda, ahol job-
a színpadra, mert
mét találja meg az

y Londonban már
k senkit nagyobb
rockot, aki ezzel a
azi, békebeli sike-
s valószínűleg —
g maradni.

SPORT

A Haggibbor legyőzte a KAC-ot a teniszversenyen

A NAC az idén is megvédte a kupát

Cluj-Kolozsvár, július 20. A Haggibbor nagyszerű kupa-teniszversenye hétfőn befejezést nyert. A kupa döntő mérkőzések már vasárnap lezajlottak és a NAC szép, fölényes versenyek után ismét megvédte a Haggibbor-kupát. A verseny után a helyezések a következők:

1. NAC, 2. Haggibbor, 3. KAC, 4. NSE, 5. Universitatea, 6. TC, 7. Románia.

A NAC már az első versenyeken megmutatta játéklehetőségét. A Velvart, Steiner, Balogh, Zizovits Lenke, dr. Patrubbyiné csapat a Badó-Balogh férfi és a Marton Lilly (NSE)—Patrubbyiné nő egyesén kívül az összes meccset megnyerte.

A második helyért folyó nehéz küzdelemből a Haggibbor került ki győztesként, mely fölényes győzelmet aratott ezuttal a KAC fölött. A Haggibbor ifju teniszgárdája igazolta a kerületi versenyeken elért szép eredményeket és annak ellenére, hogy a női versenyző gárda handicapelve állt a starthoz, nehéz és nivós győzelmet csikart ki jóképességű ellenfeleitől. A KAC-cal szemben elért eredmények a következők:

Simon—Benedek 2:6, 6:1, 6:2. Rosenberg—Balázs 8:6, 7:5. Radó—Szász I. 6:1, 6:4. Veressné Benedek KAC, dr. Hellerné—Simon 7:5, 6:2. Simon—Radó, Benedek Pusztay 5:7, 6:1, 6:3.

A Haggibbor NSE eredmények: Petrovits—Simon 8:6, 10:8, nehéz, izgalmas játék. Rosenberg—dr. Grósz 6:0, 6:2. Radó—Petrovits II. 6:3, 6:4. Liska—Frenkel 6:0, 6:0. Marton—Hellmann 6:4, 6:0. Simon Radó—Petrovits I.—Petrovits II. 2:6, 6:3, 6:9. A verseny megrendezése körül Wezel Károly és Gottlieb Lajosnak vannak érdemei.

A kupanyertes NAC megkapta a Haggibbor serleg értékes, miniatűr mását, azonkívül a rendező egyet a csapat minden tagjának szép, nagy aranyérmes ajándékozott.

Külföldi eredmények

Budapest győzött a Berlin elleni atlétikai viadalon. Az ötödik Budapest—Berlin atlétikai mérkőzést nem várt hatalmas pontarányban, 59:38 arányban Budapest válogatott atlétái nyerték. A mérkőzés 10 ezer főnyi tömeg nézte végig. Barsi a 600 m. síkfutásban 1 p. 53.4 mp. új országos rekordot állított fel s a 110 m. gátfutásban másodiknak beérkező Jávor is országos rekordot futott.

Budapesti bajnoki vízipóló-eredmények: MTK—MAC 2:2, UTE—FTC 10:1, III. ker.—Beszkárt 4:0.

Anglia legyőzte Amerikát a Davis-Cup döntőjében

Párizsból jelentik: A Davis-Cup zónaközi döntő mérkőzését általános meglepetésre 3:2 arányban Anglia nyerte Amerikával szemben. A mai egyes meccset az angolok a maguk javára döntötték el. Perry 6:3, 8:10, 6:3, 6:3 arányban győzött Wood és Austin 8:6, 6:3, 7:5 arányban Shields ellen. A kupa-védő franciákkal szemben így az angol team fog küzdeni.

Megkezdődött a munkásolimpiás

Bécs, július 20. A második munkásolimpiás megkezdődött. A megnyitó előtt világyermekeknep volt. Nemzetek között csoportokba állított gyermekeknek a Ringeken történt felvonultatásával. Az olimpiászra vidékről és 21 külföldi államból csaknem százezer néző és résztvevő érkezett az osztrák fővárosba.

Székesfehérváron az amatőr bajnoki döntő futballmérkőzés a tatabányai SC és a Törekvés között 2:2 (1:1) arányban eldöntetlenül végződött.

A német-angol uszómérkőzést Hamburgban a németek 2:0 arányban megnyerték. A 4x200 m. uszóstafétában a németek 9 perc 46.5 mp. alatt győztek az angolok ideje 10 p. 1 mp. volt. A vízipólót a németek fölényesen nyerték 7:2 arányban.

KÖZGAZDASÁG

A kolozsvári tőzsde még nem reagált a brailai áremelkedésre

Takarmányárakban erős az áremelkedés, de a búzában egyáltalán nem mutatkozott kereslet

Cluj-Kolozsvár, július 20. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Országszerte óriási feltűnést keltett az a hír, hogy Brailában a buza ára váratlanul vagononként 6 ezer lejfel emelkedett. Annál inkább érdekes, hogy ezt a meglepő ugrásszerű áremelkedést a kolozsvári terménytőzsde még nem számolta el. A hétfői tőzsdei napon egyáltalán nem mutatkozott érdeklődés a buza iránt, sőt a megtett ajánlatoknál 1000—1500 lejes áresés mutatkozott.

Szakkörökből származó információk szerint a kolozsvári tőzsde érdeklődése abban nyeri magyarázatát, hogy az itteni terménykereskedők nincsenek tájékozva a gabonaértékesítési törvényről. Itteni körök

ben a brailai áremelés hírére, éppen a kolozsvári érdektelenség miatt, kétkedéssel is fogadták. Az áremelkedést azzal indokolják, hogy Brailában valószínűleg értesültek már a gabonaértékesítési törvény pontos rendelkezéseiről és az exportőrök, a törvény által megállapított prémium reményében emelték fel áraikat.

A kolozsvári tőzsden ugyanakkor, midőn a búzával szemben bizalmatlanság mutatkozott, a takarmányárak emelkedő tendenciát mutatnak. Így a zab ára 520 lejre ugrott, az árpadban 340—350 lejes alapon kötöttek üzleteket, a tengeri 320—325-ön mozgott. Egy leszállított tételnél pedig 390 lejes árban vették át a tengerit.

Színház—Művészet

Mégis kivonják a forgalomból a Négy fivért

Annakidején részletesen beszámoltunk arról a harcról, amelyet Németországban a Négy fivér című grandiózus háborús-film kiváltott. Minthogy a film nem hizeleg a porosz katonai szellemnek, több összeütközés után

teljesen betiltották.

De még ez a rendszabály sem volt elég. Diplomáciai megkeresések történtek abban az irányban is, hogy

más államokban se engedélyezzék

ezt a nagyszabású filmet, amely minden más háborús filmnél hatalmasabb propaganda az emberiség nagy öngyilkosságával szemben.

A megkeresésnek Romániában csak részben volt hatása. Az amerikai diplomácia ugyanis a Fox-gyár megkeresésére szintén sorompóba lépett s így a filmet előadhatták. Újabb intervenciók következtében azonban

pár nap múlva mégis ki kell vonni a forgalomból

RADIO MUSOR

IDO: KÖZÉPEUROPAI

Kedd, július 21.

Bukarest. 20: Beethoven Gesz-dur trio. 20.45: Dalest. 21.15: Táncczene.

Budapest. 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 12.05: Szalónzenekar. 12.25: Hírek. 1: Pontos idő, időjárásjelentés. 2.45: Hírek. 4: Mesedélután. 4.45: Pontos idő, időjárás, hírek. 5: „A nyári gyümölcsök és hűsítő italok története”. 5.30: Katonazene. Bach, Bizet, Strauss, Nedbal művei. 6.50: „Az újfundlandi halászk”. 7.15: Dalok. 8.30: Elegyes holmi (vidám jelenetek). Utána pontos idő-, időjárásjelentés, hírek, majd cigányzene, valamint jazz Vigh Miklós közreműködésével.

Bécs. 20.10: Zenekar tenor és szopránénekekkel.

Berlin. 18.55: Citerazene.

Breslau. 21.10: Liszt-művek zongorán.

Langenberrg. 20: Hangjáték.

Lipscse. 20.15: Donizetti: A kegyenc-nő című operája.

12 osztályú készpénz sorsjáték

Ha nyerni akar nagy összeget — siesen venni mentő sorsjegyet!

Második osztály húzása 1931 július 26. Nyeremények kifizetését az Albina Bank garantálja. Főnyeremény 1,000,000 lej. Nyeremények összege 4,000,000 lej. Minden sorsjegy 12 osztályon végig játszik. Sorsjegy ára 100 és 50 lej, vidéki rendeléseknél portaköltségekre 19 lej hozzáadandó. Központi sorsjegyiroda Cluj Str. Memorandului 16.

ezt a költői szépségű filmet, sőt

a film kópiáját is megsemmisítik.

A Szinkör Mozgó annakidején végéig zsufolt házak mellett játszotta a Négy fivért s így bizonyos, hogy a mostani, utolsó előadások is nagy tömegeket fognak vonzani, annál is inkább, mert ezuttal

10 és 20 lejes helyárak

mellett nézheti meg a publikum ezt az igazán óriási filmet.

Szinkör-Mozgó műsora

Kedd: A négy fivér (Grandiózus világatrakció, a nagy háboru legköltségesebb filmdrámája. Diplomáciai közbelépés folytán a filmet pár nap múlva kivonják a forgalomból.)

Szerda: A négy fivér.

Jön: az igazi Rin-Tin-Tin első nagy hangosfilmje, Az ezüst rókák hazájában.

Stuttgart. 22.30: Táncczene.

Varsó. 20.15: Cselelo. 22.30: Könnyű és táncczene.

Poznan. 20.30: Katonazene.

Kattovitz. 20: Hangverseny.

Milánó. 21: Szimfónikus hangverseny. Cherubini, Corelli, Schubert, Schumann, Sinigaglia művei.

Róma. 20.10: Grammfón. 21: Vónsnégyes.

Prága. 21.10: Dalest. 21.30: Zongora játék.

Pozsony. 21: Fuvószene.

Briinn. 17: Grammfón.

Osló. 20: Vendégloji zene.

Toulouse. 21: Operaáriák. 21.30: Táncczene. 23.30: Harmonika. 23.45: Dalok.

Belgrád. 22.50: Rádiózenekar.

Szerda, július 22.

Bukarest. 20.45: Dalest. 21.15: Táncczene. 21.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 12.05: Férfikvartett. 12.25: Hírek. 1: Pontos idő, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Novellák. 4.45: Pontos idő, időjárás, hírek. 5: A Rádióélet ifjúsági előadása. 5.25: Cigányzene. 6.30: No-

vellák. 7: Grammfónhangv. 8: Zene-kari hangverseny, majd cigányzene. Bécs. 21.25: Zeneszerzői est. Berlin. 22.30: Jazz. Hamburg. 22.15: Kávéházi zene.

Kereskedelmi és Iparkamara Cluj.

No. 1719—1931.

HIRDETMEY.

Köztudomására hozatik, hogy a cluji Kereskedelmi és Iparkamara épülő bérházában (Regina Marira és Baba Novac utcák és Cuza Voda tér sarok) 1931 november 1-ével bérbeadtak a következő lakrészek:

Magas földszint:

- 2 iroda egyenként 1—1 szoba,
3 iroda egyenként 2 szoba.
Második emeleten a következő lakások:
a) 2 szoba és mellékhelyiségek (fürdő, konyha, kamara, stb.)
b) 3 szoba és mellékhelyiségek,
c) 3 szoba és mellékhelyiségek,
d) 2 szoba előcsarnok és mellékhelyiségek.
Harmadik emeleten a következő lakások:
e) 2 szoba és mellékhelyiségek,
f) 3 szoba és mellékhelyiségek,
g) 3 szoba és mellékhelyiségek,
h) 2 szoba előcsarnok és mellékhelyiségek,
i) 4 szoba és mellékhelyiségek,
j) garson lakás fürdővel (egy szoba és fürdő),
k) 3 garson lakás közös fürdővel.

Akik a fenti lakás közül valamelyiket bérbe óhajtnak venni, ajánlataikat írásban adják be, megjelölve a felkínált bért. Ajánlatok borítékban és lepecsételve legkésőbb 1931 július 28-ig d. e. 11 óráig benyújtandók.
A borítékban megjelölendő a lakrész, amelyre az ajánlat szól.
Megjegyeztetik, hogy a központi fűtés külön elszámolást képez egy preciz, a lakrészek köbtárfogata alapján megejtendő műszaki elszámolás szerint. Hasonlóképpen a közösi illetékek külön fizetendők a megajánlott bérrel felül. Egyéb feltételek a rendesek.
Cluji Kereskedelmi és Iparkamara elnöksége.

Apróhirdetések

Ujonnan átalakított modern lakás, két szoba, konyha, fürdőszobával azonnala kiadó. Érdeklődni Str. Paris (Pap u.) 36. szám alatt.

Schwartz Ignác né kőser vegetárius étterme áthelyezve Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi u.) 23 szám alá. Bejárati Szappan uca felől. Olesó árak!

Javitóvizgákra, pótvizgákra, póterítésre, magánvizgákra eredményvel készítő elő; román nyelvórákat, kezdőknek hegedűórákat ad szegénysorsu református teológus, okleveles tanító. Cim: Rudolf ut 39.

Rövid fekete zongora bérbeadó. Megtekinthető d. e. 10—12. Erzsébet ut 8. Özv. Jámborné.

Kiadó 3 szoba konyha, fürdőszoba augusztus 1-én. Piata Mihai Viteazul 8.

Ölcső népszerű regények:

Crocker: Családi hasonlatosság 40
Ohnet: A Croix-Mort grófnő 40
Courths Mahler: A látszat csal 40
Courths Mahler: Lind Dora titka
Courths Mahler: Az igazi asszony (Milliók Könyve kiadása) 28
Oppenheim: Kalandorok és Milliódosok (Milliók Könyve kiadása) 28

OLCSÓ PETŐFI KÖTETEK

Borus szerelem gyöngyei
Felhők és fellegek
A forradalom viharában
A boldogság révében
Az Apostol
János vitéz
Küzdelmes évek

Kötetenként 20 lej.

Kapható:

az UJ KELET

könyvosztályában utánvétellel, vagy az összeg és portaköltség előzetes beküldése mellett.

XIV. ÉVF. *
Cluj—Kolozs
július 22
5691 ÉV

Az Uj Kelet az egy-
és bászági zsidós-
napilap

Cikkeink utánn
forrás megjelölés
meg

Kéziratokat nem k-
megőrzésükre nem

Ha azt

hogy az Uj
az erdélyi
egyetlen o-
zavartalan
sitse kött

i l z e
pontosan c

A tartomá-
gatóság

Hát eltemettük a
tóságot is.

Pedig hogy örült
megszületett. Igazán
mindenki reményes-
lizáció mindenkinek
Kolozsváron is el le-
bernek az ügyes-bajó
a reménytelen kérvé-
restbe eretenni és a
ladni egész Bukares-
taltól a másik asztali
vényt néhány baráts-
egy még barátságos
ségével.

De nemcsak ezért
ember a tartomány
A nyomasztó krízis
kedők, az iparosok, ve-
lodások egyszerre fe-
látták a hatalmas ide-
lozsváron és hallottál
idegenné lett csengés
ber Bukarest helyett
utazni a kis ügyes-
helyett Kolozsvárra
apróbb-nagyobb pé-
alább is így hitte min

A tartományi igaz-
sének napjaiban szok-
perceket éltek át a
Hitték és remélték,
más íze lesz az egész
kezdődik a korrupció
nya. A bürokrácia lee-
den dolgot el lehet
lent a megyében, va-
tartományi igazgat-
hogy az akták örök
hosszu bukaresti utó

A tartományi iga-
avatták, a tartomány
neveztek, a hivatal
kezdődött a sürgés-f-
ták elintézésre egy jót
az idegenforgalomna
hamva sem volt. Egy
tént semmi, minden

Két esztendő nem
hogy kidolgozzák a t-
tók hatáskörét. Még
nyi igazgató sem tud
bad neki tenni és m-
Hogy meddig terjed
hogy fölélegesen vitáb-
bukaresti urakkal, in-
el semmit. Csak véle-
minisztériumok főtis-
ügyelték arra, hogy a
gatóságoknak tényleg
köre s legfőképpen s-
azt a titkot, hogy n-
jogában a tartomány
norálni.

Es ha már egyszer
is valamilyen lényeg-
tartományi igazgató